

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vitae Christi pars secunda - Cod. Aug. perg. 23

[Reichenau ?], [15. Jh.]

Capitulum LXIII

[urn:nbn:de:bsz:31-41582](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-41582)

plangentium et lugentium post dñm
representamus qñ processiones et lecta-
mas pro aliquibus mimentibus pui-
lis facimus sequentes crucem que ante
processionem bauulatur qñ dicimus exe-
amus ad eū extra castra in prosperū ei-
portantes Et sic iuxta mandatu dñm
plangimus super nos et super filios nros
Similitudine ergo processions illius a-
marissime quā pñt cōdempnatus fecit
dñm ad locū passions educere et explend
animo dolenti conqueraris crucifixo qñ af-
fectū tam feruidum ad suam passionem
prouit dignū est non habere si nec hacten-
habuisti Terciu est qñ peregrini pro pñia
et religiosi pro obedientia per uias eūtes
si aliqui lassantur rememorari debent ist-
itineris xpi quo ad patibulum ducebatur
qm ita lassus fuit qñ crucem per se apli-
ferec nequiuut mimentum cum per totam
noctem et diem illam multipliciter fa-
tigatus fuerit Di igitur saluator n-
tanta lassitudine tū tanta ignomia
pro nobis sufferre est dignatus et
nos ppter eum modicum laborem vie et
cū nro honore non sustinemus Ad cofor-
mandum se hinc articulo recogitet homo
cum quanta ignominia dñm n-
ducatur ad patibulum pro nra magna glo-
ria et flectat cū sanctis mulieribus fū-
dendo lacrimas saltem cordis et sic orat
Ihu qui ad crucifigendum ī golgathā
deducā uoluisti dedit me ī semita man-
datorū tuorū ut cū sanctis mulieribus
tue sequar uias passions et super me
ipm fleam misera ppter conditionis Vi-
des itaqz quomodo hec que ī hora cōple-
torū matutinali pñia et tertia passus ē
dñm absqz aliqua cōfusione ueheme-
tissimū et amarissimū doloris sunt et ho-
noris ualde stupendi Cum enim ī man-
mpiorum deuolutus eēt morte spissa
cōsumandis parū erat sacrilegis illis

crucifige eum nisi prius doloribus et illu-
sionibus animam eius repleuissent

Domine ihu xpe qui hora diei
tercia pro nobis flagellari uo-
luisti libera me ab eterne ire flagellis
que merui per sanctissim caput tuū pū-
tationes punge mentem meā ut nobias dē-
tationes uitare pualet et da michi post
pñia pertingere ad coronā Qui etiam
multipliciter dēfusus tandem sententialiter
cōdempnatus et ad mortē fac me euadere
dabolicā dēfusione et etnā mortem por-
tasti tibi crucem domine da michi tollere
crucem meam et sequi te. meam utiqz q
debetur peccatis meis. meam etiā spocantē
ar et deuotam ut per hanc peruenā ad
gloriam dñm

De Sexta cap. lvi

Quā forte cogitabis dolens
et tristis quomodo dñm
ihesus pnone clamante et
utuperabiliter ductus ē
portam ulm peruenit ad
locū caluarie utiqz fēdum hebraice gol-
gatha dictū et latine de collatione mēpre-
tatum ubi malefactores puniebant et
publicum erat patibulum Est aut calua-
ria testa capitis pilis et pelle denudata
et quia ibi decollabatur et suspendebant
rei et spersa erant multa ossa corporū
humanorū et maxime capitū ideo dice-
batur locus caluarie seu caluariarum
Et idcirco ihesus pro omnī salute m-
loco peccatorum est passus ut ostēderet
pati pro peccatoribus ut ubi pñs erat
area dampnatorū ibi erigerent uerilla
martirū et ubi habundauit peccatum
superabundaret gratia dei et ī hoc
ostēderetur qñ per tollerantia supplicij
peruenitur ad coronam martirij Ibi xpi
decaluatur. i. a carne sua sē carnali uide-
a separat et sic patet mortis xpi turpi-
tud ex conditione loci quia ī loco ubi pu-
mebant malefactores et rei et ex nro mor-

tis quia crucifixo erat turpi omni genus
 mortis et ratione societatis quia inter
 duos malefactores qui noxius me noxios
 est crucifixus per quod iudei intendebat
 inducere suspitionem populo quod ihesus esset
 particeps et principalis in eorum malefactis
 quia cum iustificare intendebat in omni-
 bus scilicet uero que tunc erat supplicium
 latronum et multe ignominie nunc a locis
 suppliciorum fecit transitum ad fines imperato-
 rum et est immense glorie Tempus etiam
 passionis christi erat tempus sollempne et
 ideo tempus gaudii et mite et prosequens
 maior fuit dolor tantam crudelitatem
 et afflictionem tali tempore sustinere **Foras** ci-
 uitatem autem passus est **domo** ut osten-
 deret uirtute passionis sue non esse intelli-
 gendam inter terminos gentis iudaeae
 Unde **criso.** Non autem uoluit dominus pa-
 ti sub tecto non in templo iudaeo ne puta-
 res pro illa tantum plebe oblatum et ideo fo-
 ras ciuitatem foras muros ut scias sacri-
 ficium esse commune quod totius terre et
 oblatio quod totus est purificatio **Foras** ut
 ostendat quod quicumque consequi uolunt pas-
 sionis fructum debet exire mundum sal-
 tem per affectum **Quia** ergo christus extra
 portam passus est sequamur eum et ex-
 eamus ad eum extra castra et mundana
 conuersationis inuolueria ipsius et penas
 portantes unde **bern.** christus extra portam
 passus est ad quem excediamur mun-
 dane conuersationis contemptu quod est
 egredi de ciuitate huius mundi et hoc
 tribus modis affectu ut mundum non dili-
 gamus effectum ut eum mente et corpore
 funditus deseramus profectum ut cum domi-
 no spiritus unus fieri ambulemus **Quia**
 ut ait **greg.** tanto quis deo est proximus
 quanto ab amore mundi est alienus **hic**
 locus seu mons caluarie sanctus magnas
 inter loca sancta obtinet dignitatem et
 maximam ob memoriam dominice pas-

sionis habet conuictoris uirtutem in qua
 dominus non magna et stupenda ope-
 rari dignatus est quibus ad memoriam
 reductis cor ceterum et humiliatum copu-
 gitur et quod torculari passionis lacrimae
 compassionis exprimitur De hoc ergo mo-
 te seu loco et hinc que ibi fiebant debet
 sepe et maxime in temptacionibus recorda-
 ri et quando tibi extinctus est ignis deuoti-
 onis perge illuc et collige de lignis cru-
 cis et per hoc ignem huiusmodi iterum
 suscitabis uisionem autem caluarie in quo cru-
 cifixus est dominus prope quem ad .l.
 passus est sepulchrum eius. erat extra
 ciuitatem ad aquilonem dominus enim
 passus et sepultus est extra portam que
 montem et locum sepulture domini be-
 lii imperator adrianus includit infra ur-
 bem ampliatis eam uersus aquilonem
 et a capite usque ad pedes muro cingens e-
 andem **In** loco postea christum etiam duas
 sub uno tamen tecto construxerunt mo-
 tem quod caluarie et locum sepulture et
 multa sacra loca infra eas conduserunt
A monte enim caluarie uersus occidentem
 descendendo ad duas canas est golgatha seu
 caluaria ubi est etiam oblonga in qua ap-
 paret rupis in qua corpus sancta cum porta-
 ret dominus erat fixa parente ad hunc forami-
 ne in rupe ipsa qui locus crucis distat tri-
 bus canis uel .cc. sex uel gradibus a sup-
 erficie terre hoc est a pavimento ecclesie Est
 etiam ibi alia grandis fissura per totam
 petram que testimonium perhibet per suam sas-
 suram sanguinem sui fabricatoris se sustine-
 nequaquam potuisse **ipsum** uero petra altior
 est quam pavementum usque ad genua terti-
 am **Deinde** ad .l. passus uel tertia est sepul-
 chrum domini ubi est etiam sancti sepulchrum
 seu cernis dominice rotunda si ab orbis pro-
 tenditur in longum cum sanctuario in quo
 est summum altare et sustentatur per colu-
 mas si utraque etiam sit ista et golgatha uno

cetero est tecta unde quidam et hanc et il-
 lam unam dicunt esse nominantes eam
 etiam sancti sepulchri seu rems domini
 celosus aut cecus dicitur talis est ut po-
 situs in medio terre ad capefendam dei co-
 gnationem omnibus gentibus esse equalis
 Unde super hunc locum scriptum est grece
 hic deus noster ante secula operatus est salu-
 m in medio terre Tradunt autem iudei ut sero-
 aut quod in hoc loco montes immolatus est ara-
 es pro ysaac Sub isto loco est locus corporis
 christi ubi stetit ligatus quoniam parabatue crucem
 in qua debebat affigi **N**unc ergo conspice
 quoniam malos undique nequiter operari
 Intuere diligenter singula que fiunt contra
 dominum tuum et que dicuntur et que fiunt ab eo
 et per ipsum et hinc toto mentis intuitu exhibe
 te putem **V**ides igitur oculis mentis
 alios cum uiderent eum fatigatum sibi dare
 unum mercurium seu cum felle mixtum in
 hoc eadem interiore dulcissimi domini ama-
 ritate uolentes et suam amaritudinem
 declarantes quod secundum mattheum cum
 gustasset noluit bibere quia ut dicit **S**er-
 uentil distat simpliciter gustare et non bibere
 sed unum quod et idem significat et secundum
 avaritiam non accepit non bibit uel non
 sed perfecte ut biberet quod enim gustamus
 non accipimus quia non trahimus illud
 in corpus sed statim reitamus **A**liquod ergo
 accepit ad gustandum modicum ut quod
 scriptum erat impleteret sed et dederunt in
 escam meam fel et in sita mea potauerunt
 me aceto et quia illud quod modicum est
 quod nihil reputat ideo hic dicitur quod non ac-
 cepit sed non perfecte bibendum quod fellea a-
 maritudinem in hominibus dilas et
 rectus dominus nunquam acceptauit **V**el
 cum gustasset et ore apposuisset noluit bi-
 bere propter diu **P**rimo ut ostenderet magis
 talem potum propter manum suam ut sig-
 nificaretur uelocitas rems ipsius **U**nde
 greg. **G**ustauit unum sed bibere noluit quod

mortis amaritudinem quia gustatus erat
 momentanea et cito in dulcedinem conuer-
 tendam significabat quia tertia die esuriret-
 turus erat unde et sero. **N**on aceto suavis
 letalis potum abstergit et non accepit id
 pro quo patitur unde de eo dicit **Q**ue non
 rapui tunc exsoluebat unum mercurium
 unum mercurium domino propter qui
 hereses sub pallio veritatis docet **A**cetum
 cum felle mixtum domino propter qui de
 male acquisitis domino sacrificat **P**er e-
 tiam facit qui membra eius amaritudinibus
 affligit **E**t uniuersalis unum mercurium
 uel cum felle mixtum est bonum opus cum
 culpa factum quia sicut modicum mercurii
 uel fellis bonum unum corumpit sic modi-
 cum culpe mortalis totum bonum opus de-
 struit **V**ideas et alios queque ad hoc opus
 uicium disponere et alios ipsum spoliare **S**po-
 liatur itaque suis uestibus et ad pudoris
 tumultum etiam femoralibus ut ventis
 et frigori exponatur nudus **S**poliatur
 autem cum maximo dolore et renouant ideo
 fracture quia uestis interior prope sang-
 nem flagellationis fortiter corpori adhere-
 bat **E**t tunc corpus eius tam eleganter
 formatum apparuit totum truentacum
 et liuoribus repletum **I**n hoc etiam appa-
 ruit passio eius ignominia quod nudus
 est crucifixus quia hoc non fit nisi per se
 abiectis et uilibus **Q**uoniam dolere erat et
 mater sanctissima cum oculis tuis aspice-
 res ista **N**unc ergo primo conspiciens me
 sua filium sic uulneratum et dispositum
 dolore mentis nimio affligit **T**ristatur
 etiam supra modum quia eum uidet sic nu-
 datum **A**ccelerat igitur mater et filio suo ap-
 proimat ac uelo capitis sui eum emittit et
 uelat **I**n quanta amaritudine est nunc
 anima sua non credo quod uerbum facere potuit
 sed **D**iffert autem iste articulus ex spoli-
 atione ab articulo exuacionis in flagel-
 latione quia ibi exuebatur in pretorio

coram p̄re et suis ministris. Hic autē
in publico coram omnī populo. Item ibi
exuebat remanendus hic autē nūq̄ rei-
dicandus et idē signiter ibi dictum est q̄
eum exuerunt. Hic autē dicitur q̄ exspo-
liauerūt eum q̄ nūq̄ amplius uestes
rehabituurum. **¶** In hoc articulo docu-
menta possunt accipi sicut ex illo. Ite
est documentū q̄ debemus nudari ab om-
nibus rebus et actibus mundanis saluti-
nē contrariis et s̄dm̄ Jerō. nudari cruce
nudi s̄dm̄. Item est documentū q̄ si quē
xp̄ianū contingat a p̄dombus uestibus
suis spoliari recordetur et xp̄m a suis
tristitioribus spoliatum et erit sibi in
patientie. Ad conformandum se hinc articu-
lo rememoretur homo substantia actus
articali et oret dicens. **¶** Hū qui ante cru-
cem uestibus exspoliari et nudari uo-
lueris fac me ab omnibus mundanis re-
bus in q̄tum contra salutem meam se-
denudari quatinus nudam crucem nu-
dis sequar. **¶** Deinde eripit filius furibū-
de de manibus matris non sine magnis
doloribus gemitibus et suspiriis et du-
ratu ad mortem crucis. Et nudus super
lignū crucis q̄ in terra erat posita dīro
proiectus crudeliter expansus proten-
sus et tractus districtissime in modum
pellis h̄mende est extensus. Dicit enim
q̄ foramina prius fecerūt in cruce et
quia brachia et pedes xp̄i non poterat
foramina attingere ideo ligatis fi-
mbus in brachijs et pedibus tm̄ t̄p-
erunt ad dulces manus eius et pedes
ita atrociter extenderunt q̄ omnes iū-
tate ossum dinumerari potuerunt iud̄
illud psalmiste dinumerauerunt omnia
ossa mea. i. dinumerabilia fecerūt ubi
secundum auḡ. ad l̄am describit extensio
corporis xp̄i in ligno nec poterat me-
lius describi huiusmodi extensio. **¶** Dec
autem extensio multum penosa fuit

et maximam penam xp̄o intulit unde
legit̄ q̄ cum quedam deuota persona
in quadam reuelatione interrogaret
a domino quid in omnibus que pro no-
bis peractis maxime doluisset respondit
q̄ in cruce extensus fui ita q̄ omnia of-
sa mea numerari poterant et quicūq̄
pro illo dolore michi gratias egerit ita
gratiū obsequium michi prestabit ac si
omnia uulnera mea unguento suauissimo
delinuerit. **¶** In isto articulo extensio-
nis in cruce sumuntur duo documenta. **¶** Pr̄mū
est q̄ nos omnia membra et organa cor-
poris nri extendere debemus in obsequiū
xp̄i manus uidelicet et brachia ad oratores
pedes ad ambulatores genua ad oratores om̄s
q̄ sensus ad suorum actū sanctū et castū
exoratores ut possimus dicere cū psalmista
Omnia ossa mea dicit domine quis filius
tibi unde Cassianus in collationibus p̄m̄
docet q̄ religiose et deuote persone debet
omniū membroru suorum p̄m̄tias dño
offerere et op̄ em̄ ut a sompno exortati a
lectulo surreperint debent p̄mo oris et lig-
ue motu orando laudes deo offerre et prius
q̄ membra aliquo suo fungant̄ officio
acta autē rei familiaris debent ea ad
diuina obsequia extendere caput et fa-
ciem cum omnibus sensibus ad celum
leuando manus ad deum in oratione ele-
uando brachia in modum crucis expan-
dendo genua ad oratores inuoluendo totū
corpus nūc stando nūc in terra adueniēz
prosternendo cum reuerentiā et honesta
om̄i membroru et vitā totius corporis
extensione et spiritualiū uirū mestice
et sacrificiū iusticie deo offerendo. **¶** S̄dm̄
documentū est q̄ cordis oculis aspiciam̄
saluatorem nrm̄ in cruce expansū ma-
nibus extensum q̄ paratum nos cape
ad amorosum amplexum suum unde
auḡ. xp̄s extendit brachia sua in cruce
et expandit manus suas paratas in

in amplexibus peccatorum inter beatissima
 saluatoris mei et uiuere uolo et mori
 cupio ibi securus decantabo **Exultabote**
 domine qm suscepisti me **Ad** conformandu
 se hinc articulo poterit homo beatitia et
 omnia membra sua siue stando siue pro-
 cumbendo in modum crucis etiam corpora
 et uires spirituales intencionalit' ad
 laudem dei extendere rememorandis illos
 amerosos amplexibus extensionis xpi
 cum augustino **Ihu** qui in cruce extendi
 uoluisti ita atrociter ut omnia ossa tua
 possent nuari fac me omnia membra ui-
 res qz corporis et anime mee ad laudem
 tua extendere et ad amerosos amplexus
 tuos dulciter aspicere **Ipse** aut dominus
 noster non solum dignatus est in cruce extendi
 sed et uoluit cruce affigi ut comendaret nob
 indissolubilem caritatem suam qua salu-
 tem nostram firmavit **Potens** ergo uerus
 et uerus ac protens ossibus et uentibus
 uolenta extensione affixus est cruce in ma-
 nibus et pedibus diuissime perforatis et
 sauciatis cum clauis grossis et durissis
 autem et carnem ueruos et uenas ac co-
 pages ossium dissipantibus quorum stimulis
 exata et tu manus et pedes tuos ad omne
 boni opus **Quia** em primus homo ad lig-
 nam peccatoris manus extendendo et pe-
 dibus accedendo trographum damnatoris
 nre diabolo confecerat ideo saluator noster
 ut trographum illud delectet manibus
 et pedibus ligno salutare crucis affigi
 uoluit clauis multissime caritatis de-
 lens per hoc trographum decreti quod
 erat totum nobis et ipm tulit de medio
 affigens illud cruce **Q**z libenter crucem
 ascendit et quito amore omnia pro nob
 sustinuit **Q**nta patientia obediuit
 et quatum pater in ipius obedientia de-
 lectatus fuit **Q**uante uoces ac tristes
 ululatus et gemitus ibi ab amas suis

et precipue a matre sua mecum au-
 diuntur cum sit crudeliter extendit clauis
 tur foditur et toto corpore dissipatur **O**
 stupor o pietatis abissus o caritatis mien-
 dum o mira terra nos tue pietatis dig-
 no o inestimabilis dilectio caritatis **Q**uod
 caue ne tu clauos crucis xpi faberces ul-
 manus aut pedes domini eis uulneres
 uel configas **Clauos** em crucis xpi fab-
 cat qui inter primos discordias ferit
Manus uero domini uidet clauis uulue-
 rare et cofigere qui de bonis a deo datus
 no uult elemosinas erogare **Pedes** aut
 xpi clauis ferreis perforat qui theat
 seu spectacula et tabernas magis qz et
 clesias uisitat **Ipse** hoc articulo crucis
 ioms trahit documentum qz et nos crucifige
 debemus carnem nostram cum uicis et tota
 presentibus ut simus sicut clauis i preceptis
 iusticie sicut xpi clauis confixus fuit i cru-
 ce **D**ic fent ipse aplos qui dicebat xps co-
 fixus sum cruce i cruce xpi extempit in me
 ardorem peccati timore dei qz clauis affix-
 as habens carnes **Et** hoc est quod orat pss-
 mista **Confige** clauis a timore tuo carnes
 meas sicut translatoz qua uita auz **Ad** con-
 formandum se hinc articulo memoretur
 homo continentiam eius et sic orat **Ihu** q
 durissimus clauis cruce affigi uoluisti ac
 per hoc trographum peccator noster
 et mortis eadem cruce affixisti **Confige** que-
 so timore tuo carnes meas ut preceptis tu-
 is firmiter inherens semp tibi cofixus sim
 cruce **Cum** ergo crucifixio facta esset cruce
 in terra iacente postea xpm affixu leua-
 uerunt cum cruce et hoc uidetur fentire
 iero. et in quidam oratione expressit h
 dixit innocencius pp m. **Et** hoc forte ep-
 sentat etiam in eo qz in die parascheues cruce
 de osailanda iacet ad terra appodata **Et**
 ta aut leuatio non dubium qz maximi
 fuit doloris eo qz tunc laterabant vulna

manuum et pedum ex ponderositate corporis profluereunt quod copiose riuus sanguinis undique ex illis magnis scissuris et fontibus saluatoris. **I**n alio autem similibus eleuati et non sub cetero pati dominus uoluit ut etiam ipsius aeris natura mundaretur scilicet a demonibus et infectio peccatorum sic et terra per sanguinem decurrentem similiter mundaretur et secundum theophrastum ut scissaret aerem qui sanctificauerat etiam ambulandum in ea et secundum Crisostomum ut a demonibus exprociaret aerem et ascensum nobis pararet in celum. **D**eus etiam sic eleuari uoluit ut in cruce pendens in aere scilicet inter deum et homines mediatorem et ostenderet et per passionem crucis cuius cum eleuata fuit una pars ad celum altera uero in terra respicit humanam naturam ad confortium angelorum reuocaret. **U**nde Augustinus. **M**ediatorem dei et hominum inter celum et terram medius pedes ima superis unit celestibus terrena coniungit. **H**oc articulo leuatois in cruce habetur documentum quod nos passione dominum recolentes debemus exaltari a terrena terrenis affectibus uel etiam a eterna conuersatione saltem quo ad mentalem abstractionem ut uel sic a terra sursum trahamur ad christum in cruce pendentem quem tenemus firmus de illorum numero de quibus ipse pollicens dicitur. **O**mnia traham ad me ipsum. **A**d conformandum se hunc articulo poterit homo ex deuotione sua mentem sursum erigere quod christo coram eo pendente in cruce et poterit hoc etiam aliquo gestu corporis reputare et sic orare. **Q**ui in cruce leuati et sic a terra exaltari uoluerunt facite me queso a terrenis affectibus subleuari et mentem in celestibus conuersari. **Q**uod male prouisum fuit ihesu in sua immolatione fuit enim in sua immolatione usque ad sudorem calefactus firmiter ligatus profunde vulneratus sic male prouisus

in tribus namque prouidetur immutis caligantibus in alimonia recreatio in queta pauisatio et in lumine absconsione. **Q**uia dilatus ihesus pro recreatio felicitate habuit et acetum pro quiete uexatois corporis et afflictois anime pro lumine transportatione splendore meridianum. **H**ic siste anima mea hic siste christi sanguine redempta. **E**cce abel occisus a fratre ecce ysac ligatus a patre ecce serpens eneus in deserto exaltatus a moyse ecce agnus immolatus in lege ecce deus occisus ab homine ecce ihesus crucifixus carne ecce rex tuus suspensus in cruce ecce dominus tuus condempnatus morte ecce homo innocens et innocens inuolutus sanguine ecce uita tua quam pendens ante te fixis in illa vulnera oculis in terra pietate considerata illud corpus teneat corpus illud innocens corpus immaculatum graui crucis extensione grauius laceratum. **A**scende et uide si est dolor sicut dolor eius et licet non ignores quid homini illa passio conferat mundo tamen si qua sunt in te pietatis si qua caritatis si qua conpassionis uisera pietatis affectu concipere et emitte lacrimas clama et deflecte ramos arbor alta tensa lassa uisera et vigor leuescat ille quem dedit natus ut superem membra regis mittentis stupite. **H**ic enim crucifixus est ihesus et in cruce excensus quod dimmerari possent omnia ossa eius et sic conuulsatus undique quod se mouere non possit nisi in capite. **I**n hora enim et in ipse illo flebili spatio terra latitudo sibi defecerat uel ut non haberet ubi caput miseris fessis recumberet sic inclinatum dependebat. **C**laui ferrea sustinent totum pondus totius corporis eius dolores acerrimos tolerat et ultra quod dici uel cogitari possit affligit. **U**ide cum quanto labore et dolore dominus stat in cruce et non cedat te

insecutio suo stare. Quia ut ait pe-
 trus damianus. Quis laboriosus in co-
 spectu superne maiestatis se conspice-
 tis quis assistit eo suavis dulcedinem
 in me quietis acquirit quicquid diffi-
 cilius sui corporis grauedinem tolerat
 tanto copiosius eum ad deum meritum
 leuat. Beatus etiam dominus nudus corpo-
 re ac uento et frigore expositus se uesti-
 tius amore et amoris calore inflamat
 a planta pedis usque aduertem/aleua in
 dextera intus et exterius cruciatus. Quod
 quippe a cruciatu dicitur ubi dolores ac-
 tum exagitant ubi diu uiuatur et mors
 ipsa proceditur ne dolor acutus firmatur
 quod genus mortis in tunc durissimum acq-
 tuipissimum apud iudeos erat ut non solum
 ipse vituperabilis esset quem crucifigi co-
 tigit sed etiam tota domus eius dominus cru-
 cifigi appellaretur. Ut ergo dominus a
 turpissima et durissima morte nos libe-
 raret non solum durissima sed etiam epissi-
 ma morte se condempnari permisit et
 ut maledictor quam maueramus
 supportaret maledictam mortem scilicet
 crucis suscepit. Sim illud maledictus qui
 pendet in ligno unde aplos ait factus ma-
 ledictus ut nos a maledictione liberaret
 unde augustinus. Illa morte medicus peius fuit
 inter omnia genera mortium. Elegit
 extremum et pessimum genus mortis qui
 omni fuerat ablativus mortem de mor-
 te pessima occidit omnem mortem hoc au-
 gustinus. Hanc autem crucifixionem christi ysaas
 figurauit quem gens iudaea cum serua
 lignea per medium serauit. Iudei enim cum
 serua lignea christum per medium diuiserunt
 quia anima et corpus eius per crucem
 ab invicem separauerunt. Congruus autem
 dominus tale genus passionis elegit
 quod pro me peccatorum reatum absolueret
 ut qui per lignum vetitum cecideramus

per lignum sancte crucis resurgemus et
 qui per lignum peccatorum mortui iace-
 bamus per lignum reconciliatorum ad vitam
 euocauerimus. In cruce ergo christus mori
 et sic genus humanum saluare uoluit ut
 morbo conuenienter medicina responderet
 ut uidelicet unde mors oriebatur inde
 vita resurgeret et dyabolus qui in ligno
 vincibat in ligno quod vinceret per christum
 per lignum enim peccatorum mors in duc-
 ta fuerat et uictoriam erat ut per lignum
 passionis pelleretur et de ligno cru-
 cis et cruciatus lignum concupiscentie
 excluderet et ut dominus per lignum do-
 lores in uictus transiens delectationes
 ex ligno prouenientes confutaret. Quod
 pendit in cruce in maculatas manus
 pro manibus incontinentem extensam. Pro
 suauitudo arboris uetite estam fellis
 accepit et in se suscipiens mortem nam
 mortalitatem abstulit unde beatus. Quid
 commisit dulcissime puer quid fecisti a-
 mantissime iuuenis que tua nequa que
 tua cum dampnatorum. Ego certe tu sum
 cum doloris quod petrauit seruis soluit
 dominus quod commisit mustus soluit uis-
 tus. O nate deo quo tua descendit humilitas
 qui factus es obediens pro me deo usque
 ad mortem mortem autem crucis ipse ad
 illiata traxit concupiscentiam te pro me
 sancta caritas traxit ad crucem. Ego po-
 tum accipit tu clavis lamariis. Ego pom-
 dulcedinem tu fellis gustas amaritudines
 a tibi misero congaudet eua tibi cruci-
 fixo plorans compatitur maria b' beatus.
 Quis det michi ut totus totaliter carne
 et spiritu transfigar crucis affigam pati-
 bulo cum dilecto ut nec aliquid sentiam nisi
 ipsum et hunc crucifixum et clamabo to-
 to corde. Quis michi det ut ego pro te
 moriar deus meus didas michi lectus
 sit illud lignum crucis tue domine in quo

Dulci requiescam manus tue que
 me fecerunt expositae sunt clauorum au-
 leis placeat tibi ut non extendas ultra ad
 iniquitate manus meas sed per sanguinem
 qui de manuum tuarum plagis exiit pu-
 rifica manus et opera mea ut sine ira
 et inuidia leuem eas ad te et ad opa
 pietatis **D**ana domine vulnera constantie
 mee que infligi michi manibus apertis
 in operibus uoluptatum **B**eatos pedes tuos
 quorum scabellum terra est ligno crucis pas-
 sus es clauis affigi durissimis **P**er hoc te
 obsecro domine dele creatura pedum meorum
 et perfice gressus meos in semitis tuis ut
 non moueant uestigia mea si semper sint
 stabiles in opere sancto **S**cripsit autem
 pylatus in quadam carta tabula affixa ty-
 tulum et posuit tabulam cum titulla super
 cruce ut eminentius appareret et in titulo
 causam mortis eius **I**esus in quo expri-
 mitur nomen eius nazarenus quo ad
 patriam quia ibi fuit nutritus rex iudeorum
 in quo exprimitur causa mortis ipsius **Q**uasi
 dicit **I**esu crucifixus est quia erat rex iu-
 deorum **E**um enim erat romanorum super lignum
 crucis ponere causam mortis crucifixorum
Ipe autem accusatus fuerat quod sibi regnum iudeo-
 rum usurpare uellet **P**ro hac ergo causa
 uideri eum pylato tradiderunt et pylatus
 eum ad mortem condempnauerat **S**ed quia iudei
 contra uoluntatem pylati peccauerunt christum cru-
 cifixi ideo uolens se vindicare de eis per talem
 modum scripsit titulum ut redimere in uen-
 ditiarum ipsorum unde **S**eruo. **T**itulus in tres
 partibus littere ponitur uictoria ostendens ita
 pylatus titulum crucis christi inscripsit **S**il-
 quidem pro christo respondens ut eum a
 corone latronum discerneret simul autem
 et de iudeis ulciscens ostendens scilicet ipsorum
 malitiam dum in suum regem insurrexerunt
Beaui **I**udei procurabant scribi
 titulum et intendebant per hunc illuso-

rie usurpare opinionem eius qui regem
 faciebat seipsum ut sic perirentes sui mi-
 sereri non ualere sed magis ei tamquam ty-
 ranno inperarent sed pylatus non scripsit
 sicut uolebant unde et **I**ero. **I**udei illude-
 tes et reidentes hoc fecerunt sed inter eos
 pylati aliud fuit **O**perabatur enim secundum
 gloriam diuina uis in corde nescientis diuinitatis
 namque secundum remigium hoc procuratum fuit
 ut talis titulus super caput eius poneretur
 ut per hoc iudei cognoscerent quod eum occiden-
 do nichilominus regem haberent unde et
Beda in quo monstrabat iam tunc regnum
 ipsius non ut ipsi putabant desitiam sed
 potius augmentatum **T**itulus enim positus
 super cruce eius illud ostendit quia nec
 etiam occidendo efficere potuerunt ut eum
 regem non haberent qui eis secundum
 sua opera redditurus est **H**ec autem tra-
 ba scilicet **I**esus nazarenus rex iudeorum satis conueni-
 unt ad crucis misterium **N**am hoc quod dicit
Iesus quod interpretator saluator conuenit
 ad uirtutem crucis per quam nobis facta
 est salus hoc uero quod dicit nazarenus quod
 interpretatur floridus pertinet ad patientis
 innocentiam qui est flos qui de radice iesse
 ascendit sed hoc quod dicit rex iudeorum per-
 tinet ad patientis potestatem et dominium
 quod ex passione promeruit quia propter
 hoc deus illum exaltauit **S**ed licet ipse
 per cruce sit non solum rex iudeorum
 sed et gentium tamen scripsit rex iudeorum
 in quo quia ipsi gentiles conuersi ad fidem
 spiritualiter iudei dicuntur id est confitentes non
 circumsione corporis sed spiritus et ideo pro
 hoc quod dicit rex iudeorum intelligunt
 etiam gentiles conuersi **E**t autem dicit **B**eda pul-
 chre titulus qui christum regem testatur non
 infra sed supra cruce ponitur quia licet
 in cruce pro nobis hominis infirmitate dolo-
 bat supra cruce tamen regis maiestate ful-
 gebat unde et **A**mbrosio. **M**erito autem super

crucem pōmē titulus quia nō hūam cor =
 poris s; diuine potestatis est regnū qd h; z
 xpc. **C**orripit autē titulū illum nō i vna
 lingua s; in tribus linguis famosis scilicet
 hebraice grece et latine et in qualibet
 lingua integre ut diuersarū linguarum
 homines qui ad dem festum cōuenerāt
 legere et intelligere possent causā mor =
 tis ipūs et ut omnis lingua cōfiteret
 quia dominus ih̄s xpc est rex regū et dñs
 dōmācū in gloria dei patris et ut omnis
 lingua cōmemoret perfidiam iudeorum
 et ad ostendendum ipm pati pro populo
 omnis lingue et eis dominari i ppetuum
Quibus signū est qd p̄latus titulū delere
 noluit uel mutare licet iudei hoc petent
 quia uidebant qd in uerecundaz eoz re =
 dundabat eo modo quo ip̄e scripsit. vnde p̄o =
 tifices iudeorum uolentes titulum corrigē
 dicebant p̄lato noli scribere rex iudeorū
 s; quia ip̄e dixit rex sum iudeorū. Nā in
 hoc pōmē rex iudeorum ostendit xpi pre =
 comum et iudeorum obprobriū quia con =
 tumeliosum erat iudeis qd crucifigi fecerēt
 regem suū. **S**i poneret qd dixit rex su
 iudeorum hoc redundaret in xpi obprobriū
 et indicaret eius culpā et hoc ip̄i inten =
 debant ut salicet crucifixo famā auferrent
 qui iaz uiuio vitam abstulerant. **P**̄latus
 uero magis cōfirmavit dicens. **Q**uod scripsi
 scripsi. i. immobiliter et inelēbiliter scripsi.
Ni diceret hoc est uerū quod scripsi. ideo
 non mutabo nō corrūpo ueritatē et si uos
 diligētis falsitatem. **R**epetitio uerbi cōfictō
 est tituli et regni xpi. **I**mmobilitas tituli
 i. immobile regnū significat xpi fuit
 autē s̄m auḡ. titulus iste i. mutabilis nō
 quia p̄latus scripsit s; quia ueritas dixit
 rex inq; sum iudeorū. vnde exatimat idē
 auḡ. **M**effabilem vni diuine operacōis
 etiam in cordibus ignouantū. **N**on ne oc =
 culta uox quedam p̄lato intus quodam

si dicit p̄t clamose uentio personabat qd
 tacito ante in psalmodiū lris app̄atū est
 ne corrupas tituli in scrip̄oz. **I**deo enim
 p̄latus. quod scripsit scripsit. quia dñs
 quod dixit dixit. **H**ec auḡ. **C**omendauit
 autē eū p̄latus licet nesciens in hoc titu =
 lo a tibus. **M**ors em xpi causa erat r̄ms =
 sionis culpe quia ih̄sus collatoris gratie.
 quia nazarenus. ad xpcis glorie. quia rex
 iudeorū in quo omnes erim; reges. **T**res
 uero lingue p̄dicte ad p̄ncipatū i. crucis
 titulo sunt consecrate quia ibi p̄ ceteras
 emmebant et p̄ncipales erant. **H**ebraice
 p̄t religione et iudeos in lege dei glori =
 antes. **G**reca p̄t sapientia et gentiū sa =
 pientes. **L**atina p̄t potentiaz et r̄nos
 multis ac p̄ne omnibus iam tūc ip̄an =
 tes. **S**i diceret. **H**ic est rex totius religi =
 ons totius sapientie totius potentie.
Hec ergo tres gentes ut ait auḡ. sibi di =
 gnitatem in cruce xpi uendicant in quo
 signat qd per crucem xpi subiugant et
 cōuertit deberent deuoti et religiosi qui
 signant per linguas hebreas sapientes
 qui per grecam et potentes qui per la =
 tinam. **D**elint nolint ergo iudei diuersē
 lingue omne mundi regnū. **O**is mūdāna
 sapientia omnia diuine legis sacramenta
 testant quia ih̄sus rex est iudeorū. **H**oc
 est impator credentiū et confitentū deū.
Et nōndūm s̄m̄m **I**ero. qd triplex d̄stignū
 titulus memorialis qñ scilicet aliqua
 scribunt ad memoriā facti maxime
 mortuorū sic fit in scriptis sup sepulchra
 eorū. **R**ecomalis qui scilicet in scribit
 in p̄comū et laudem uiuorum sic fit in
 portis domorū uel ciuitatū qñ res actū
 describitur. **T**riumphalis qui s̄t otmet
 causam et ordinem aliauis triumphū
 et talis fuit hic titulus de quo m̄d̄ dicit
 post uictū em dyabolum sup caput eius
 fuit scriptū hic est rex iudeorū s̄z corde

caritatis foris spu non habet et per hoc qd
etiam in morte dicitur rex iudeorum oste-
ditur qd nec in morte perdidit regnum iu-
deorum si magis acquisiuit verorum
f. iudeorum xpm corde ore et opere con-
fuentiam. **C**onsequenter articulo supscipto ty-
tuli habetur documentum qd quicunq; impug-
namur a demone oppugnemus sibi titu-
lum istum nris nazarenus rex iudeorum
Quia ideo titulus triumphalis dicitur
quia triumphum xpi contra dyabolum
evidenter exprimit. **Q**uod sciens dy-
abolus mor affixo titulo cruci instigauit
iudeos ut a pylato tituli mutacoem pete-
rent si pylatus diuino instinctu in hoc
facto motus immutabilem esse titulum
asseruit. **I**n omni ergo impugnatione dy-
abolica xpianus hunc titulum in corde
et ore uel etiam in seipso gerat quia ni-
hil omnia arma passionis dominice dyabolus
hunc titulum triumphalem marie per-
horrescat pro ut ipse met. cuiusdam psone
deuote in visione quadam exactus asseruit
Ad conformandum se huic articulo qui il-
lusorius fuit ex intentione iudeorum atten-
dat homo documentum et sic oret. **I**hu qui
tituli triumphalis supscipione illusorie
diffamari uoluisti da michi sub eodem ty-
tulo tuo sit strenuus militare ut trophoeo
tuo hostis perterritus michi non audeat
appropinquare. **A**d lra. nota qd crux non
habebat aliquid supra lignum transuer-
sum habens etiam brachia ad similitudine
lre thau. si loco quarti brachii pylatus
supsciposuit caullam et tabulam similit.
ad modum thau ei affixam et in tabula
sciptus erat titulus. **C**reditur aut. crux
domini xv pedes habuisse in altum et ta-
bula supsciposita pedem et dimidium. **D**i-
cunt qd in cruce domini fuisse quatuor
ligna diuersa et generu diuersorum
scz stipes siue truncus in rupe defossus

aut crux erat inrua de cedro. palus siue
lignu erectum de apresso. transuersale
siue lignu transuersum de palma. ta-
bula supsciposita de oliua. unde est iste
uersus ligna cruce palma cedrus cip-
sus oliua. **S**ignat aut. altus altitudine
contemplacois / apressus fama bone o-
pimons / palma fructum iusticie / oliua
leuitatem mie. **C**rus uero quadruplita
quadrifaria partem mundi designat na
si rec. iacens in terra proiciat alia pars
eius ad orientem alia ad occidentem alia
ad meridiem alia ad septentrionem vsq.
Cum ergo dominus huius mundi genus
mortis sustinere uoluit ostendit quia qd
designum mundum saluaturus et ex qd
tuor mundi partibus electos ad sua fidem
collecturus erat et qd uictus passionis
et crucifixoie sue ad has plagas mundi
per crucem expandi debebat. **Q**uia e-
tiam tale genus mortis sustinere uoluit
ut ostenderet pro quibus restaurandis
paciabatur scz pro superbis angelorum
cuius replendis pro iustis de limbo e-
ducendis pro amicis colligendis et adu-
nandis pro inimicis reconciliandis. **P**rimu
designatur per brachiu superius scdm per
inferius / tertiu per dextera / quartu per
sinistras. **E**t scdm **C**luso. in cruce etiam ex-
pansi manibus mortuar ut altera quid
manu ueterem populum altera eos
qui sunt ex gentibus trahat utroq; sibi
coniungens. **C**rossalem uero sacro ste-
truas figuram describit aplos ubi ait. **I**n
caritate radicati et fundati ut possitis
comprehendere cum omnibus sanctis que
sit latitudo longitudo altitudo et pfundus
cognoscere etiam supereminentem scientie
caritatem xpi ubi ostenditur qd bn qui
carnem suam cum uictis et conuiscen-
tis crucifixerunt latitudinem debent ha-
bere in bona operatione. longitudine

in bona per seuerantia altitudinem in spe
 celestium primorum. pro fundum in caute
 la in scrutabilium iudiciorum dei. **Secundum**
 aug. em in latitudine crucis bona opera
 in latitudine caritatis facta significat
 quia caritatis opera sunt generaliter expe=
 denda et hoc est in ligno transuerso quo ex=
 tendunt manus. propter operum significatio=
 per manus em opera intelligimus per
 latitudinem hilaritatis operantis quia est
 ca facit angustias. In longitudine perseue=
 rantia boni operis et sancte conuersationis
 que in tota longitudine crucis est habenda
 usque in finem et hoc est in ligno a transuer=
 so usque in terra ubi corpus crucifixum stae
 uideatur quod significat persistere hoc est
 longanimitate permanere. In altitudine spes
 celestium primorum et intentio recta qua
 in deum tamquam in finem ultimam amata bo=
 na opera referunt et hoc ab ipso ligno trans=
 uerso sursum versus quod ad caput eminet
 propter expectatores supernorum ne illa opa
 bona atque in eis perseuerantia propter gra=
 tia dei beneficia credantur facienda sed propter
 propter sempiterna. In profundo in scrut=
 abilia iudicia dei unde ista gratia dei in hunc
 venit et hoc est in illa parte ligni que ter=
 re abditio deserta latet sed inde consurgit illud
 quod eminet quia amata eius apparen=
 tia et eminentia inde consurgunt sicut bo=
 na in deo de profunditate gratie dei que co=
 pibenda ac diiudicari non potest uniuersa pro=
 cedunt quia ex occultis dei uoluntate uocant
 ad participatores tante gratie alius homo
 sic alius aut sic. **Supereminens** uero sa=
 enae caritatem christi eam profecto dicit ubi
 pap illa est que precepsit omnem intellectum
Secundum ber. propter in cruce patientiam exhibi=
 bet obedientiam implet humilitate commendat
 caritatem perficit. **Hinc** ergo quatuor uir=
 tutu gemis quatuor brachia crucis decora=
 tur. **Supereminens** est caritas a dextris obe=

diencia a sinistris patientia in profundo ra=
 diu omni uirtuti humilitas herber. In qua=
 tuor etiam brachis crucis notantur quatuor
 crucis beneficia. **Signat** em pars superior
 ianue celestis aperitionem inferior in feram
 destructori a dextris gratie collatione a si=
 nistris peccatoru remissionem. **Crucifixi** aut
 sunt cum ihu duo latrones propter scelera dapi=
 nati unus a dextris qui in fine penituit
 et alius a sinistris qui in peremata per=
 mansit et ihesus in medio qui mediator
 ad reconciliandum fuit. **Et** hoc quod ad i=
 tentos iudeorum factum est ei ad ignominiam
 et obprobrium ut scilicet causa mortis eius si=
 milis iudicaretur cause mortis latronum ac
 participes in malefactis eorum uideretur
 et eorum societate infamaretur sed si ad iuste=
 riam attendat hoc ad claritatem christi pertinet
 nam per hoc ostenditur quod per passionem
 suam merebatur iudicium potestatem
 medium em tenere proprie pertinet ad iudi=
 cem unde **Priso**. **Quare** crucifixus latrones
 non tamquam in malis latronum participes emi=
 erant sceleris eorum sed ut infamarentur simili sui
 quod non sine causa crucifixus sit sed quod qui fa=
 auorosus iuentus sit unde et ambrosius. **Quid**
 excorabili in facto iniquitas iudeorum
 ut qui latronem crucifigerent omnium redemp=
 torem. **Ipse** uero hoc permisit et cum pecca=
 toribus uoluit crucifigi ut ostenderet se pro
 peccatoribus pati et mori et ut impleret
 scripturam ysai que dicitur dixit et cum
 sceleratus reputatus est sicut iniquus ergo
 deputatus in morte ut iniquos uiuificet
 in cruce hoc ambrosius. **Quod** dicit ergo domi=
 nus duos latrones qui dux et magister crimi=
 num in medio locatus. In hoc autem misterium
 finalis iudicium designatur quod ueniet filius
 hominis et iudicandus statuet hoc scilicet
 agnos a dextris et alios scilicet heredes a sinistris
 unde **Iero**. **Quia** iniquus ueritas deputa=
 ta unum reliquum sinistrum alium assumit

Dextrum iud in die iudicij faciet. **¶** **C**on-
 breuis vitam acquisiuit longam et blas-
 phemia finita pena plectitur eterna. **¶** **V**n-
 et aug. **¶** **I**psa cura si attendas tribunal fuit
 in medio enim iudice constituto unus latro
 qui credidit liberatus alius qui insultavit
 dampnatus est. **¶** **I**ta significabat qd factu-
 rus est de viuis et mortuis alios positurus
 ad dexteram alios ad sinistram. **¶** **I**udicabat
 et iudicium imitabat. **¶** **A**d hoc articulo au-
 aspiroms latronum cum xpo crucifigi docum-
 tum qd et nos cum xpo crucifigi debem.
 in medio latronum. **¶** **N**am sicut ibi sunt tres
 crucifigi duo latrones et medius ihesus
 sic in nobis moraliter crucifigendi sunt
 tria scilicet caro et mundus qui per duos lat-
 rones et sps m qui per ihm designat. **¶** **C**aro
 crucifigenda est sicut latro dexter ut spiri-
 tu subiciat et ei consentiat sicut illud apli
¶ **Q**ui aut sunt xpi carnem suam crucifixe-
 runt cum vitio et concupiscentiis. **¶** **M**undus
 sicut latro sinister ut bono insultans volun-
 quae sicut illud eiusdem apli. **¶** **C**oncedi mundo
 crucifigendus est et ego mundo. **¶** **I**stis lae-
 mibus in nobis crucifigis spiritus in medio cruce-
 figat cum xpo ut dicat cum aplo. **¶** **X**po
 crucifigis sum cruce viuis aut iam no ego
 uiuit uero in me prope. **¶** **E**st aut sciendum qd
 latro sinister crucifigis quidem fuit no en-
 saluatus s; permansit in perfidia sua sic
 mundus licet crucifigat tamen emanet in
 imundicia sua caro aut crucifixa saluat
 cum spū quia in tēne sua glorificabit.
¶ **E**nde latronem dextro dixit ihm. **¶** **M**ecum eis
 in paradiso. **¶** **A**d maiorem aut euidētia
 pdictorum est sciendum qd caro carnis est
 rigor discipline cuius quatuor sunt brachia
 scilicet uigilia abstinentia asperitas uestiū
 et discipline uerberū. **¶** **C**ruis aut qua mū-
 dus crucifigit est paupertas sps cui etia
 sunt m. brachia scilicet contempus glorie
 pecunie patrie et parentele. **¶** **C**ruis uero

spiritus est seruos deuotionis cuius simile
 sunt quatuor brachia scilicet amor spes timor
 et dolor. **¶** **O**pes sursum timor deorsum a-
 mor adextis. **¶** **D**olor a sinistris. **¶** **L**atros aut
 eo qua omnia haec pollulant est caritas
¶ **E**nde aplo. **¶** **I**n caritate radicati ut possitis
 comprehendere cum omnibus sanctis que
 sit latitudo longitudo sublimitas et profun-
 dum ubi figuram crucis et eius misterium
 aptissime exprimit aplo sicut et glom.
¶ **A**d conformandum se hinc articulo reco-
 gitet homo quomodo xpo pendebat in medio
 latronum et reuoluat in mente documentum
 et ore. **¶** **I**hu qui inter duos latrones crucifi-
 gi et cum sceleratis reputari uoluit. **¶** **D**i-
 spm meum in medio carnis et mundi cruce-
 figi quatenus extremis modis crucifigis
 in medio quiescam. **¶** **N**ec tamen xpo sic
 angustiatus a diuitibus parcauit s; quod pe-
 penus est passum sub sanam. **¶** **E**ndiq; pene
 undiq; obprobria/ undiq; conuicia. **¶** **R**udiq;
 em salicet milites quatuor qui eu crucifigis
 erant acceperunt uestimenta eius excep-
 tumca et iuxta mūm personarum diuisi-
 runt sibi ea in quatuor partes in pntia
 sua. **¶** **E**t tunica superiorem similem acceperunt
 atra partes predictas. **¶** **Q**uia nisi scinderet
 partem non poterunt s; utiliter et comode
 scindi no potuit quia erat modicis. **¶** **S**ine
 sutura et reticulato ope facta qualib;
 indumentis paupes uti in palestina con-
 sueuerunt et ideo ne scinderet ad unū eam
 integram peruenire s;rade maluerunt. **¶** **D**icit
 aut qd ad modum cyrotecarum seu bure-
 torum et quorundam aliorum quodam
 ope textili facta fuit et qd beata uirgo
 apris suis manibus ear fecerit et qd cum
 ihu crescente paulatim etia creuerit. **¶** **E**t
 erat desup coepta per totum quia ut dicit
 ab extra per totū de panno alio erat ap-
 positū ad eam fortificandum magis et co-
 seruandum. **¶** **E**nde secundum **¶** **C**riso. **¶** **H**oc d.

cons evangelista occulte uestis uilitate
insinuat Nam in palestina est quoddam
genus uestium apud pauperes ex multis
panis contextum quod unus panis supra
alium potest autem factum est ut adimpletetur
consecutio et ad hoc et ex hoc adimpletum
est quod dictum est per prophetam ex personis
xpi diuiserunt sibi uestimenta mea scilicet alia
a tunica et super uestem meam scilicet tunicam
inconsutilem miserunt sortem Secundum
autem quadripartita uestis domini ihu xpi
quadripartita figurauit eius ecclesiam toto or-
be scilicet qui quatuor partibus constituitur
diffusam et in omnibus eisdem partibus equi-
liter et concorditer distributam ad quas uetus
aurea expanditur per quatuor partes et
as Tunica uero illa sortata omnium partium
significat unitatem que caritatis domino
continetur Si enim caritas supereminet et super
omnia precepta est merito uestis qua signifi-
cat de super contexta perhibetur et additur per
totum quia nemo eius est ex parte qui per-
tinere uideatur ad totum a quo toto catho-
lica uocatur ecclesia Inconsutilis autem dicitur ne ali-
qui diffusetur et ad unum peruenit quia in omni-
bus colligitur In sorte autem dei gratia comen-
data est quia cum fors mittitur non personam
autem uel meritum sed occulto iudicio dei in om-
ni fidei conceditur Secundum Iero. uestimenta
xpi sunt precepta quibus tenentur corpus eius
scilicet ecclesia quatuor milites quibus diuisa sunt
quatuor genera hominum quibus data sunt pre-
cepta scilicet coniugati uidiari prelati religiosi
scilicet continentibus hi omnes dicuntur milites
quia debent militare christo per obedientiam
perfectam non modo per tranquillum amorem
non diabolo per peccatorum perpetrationem
tunica inconsutilis et inuisibilis est unitas
ecclesia usque in finem duratura Dors que hanc
tunicam unum assignat non alii scilicet fidei non
infideli est dei gratia que ecclesia huius unitatis
integritatem conseruat christi ergo tunica
partita non fuit sed hanc hodie peccatis exigitur

abus christi tunica inconsutilis saluet ecclesia
militans prauis seminat diffusus et sortem
quod gentes facere noluerunt hoc per-
dolor christiam facere non uerentur Secundum
eam heretici contra ipsam diuersas sententias
inducendo Secundum eam layci affligendo
Eandem quod inter se clerici sortantur et cuius
erit eam dolo et fraudibus parantur
Unde dicitur hoc est alius hoc est christi tu-
nica quod pessima est diuisio tua uestimenta
ecclesia christi diuidit qui ecclesiam spoliare uel res
promotum distrahunt presumunt Unde ergo quomodo
uestes christi dantur in peccatis militibus sicut
uestes interfectorum dari solent tortoribus
Et quo apparent duo primi passiones christi
ignominia in hoc quod nudum cum crucifixe-
runt quod non fit nisi in uilibus personis
secundum crucifigentium auaricia quia uestes
christi quibus parum ualere omnes tamen
sibi rapuerunt unde Iero. diuidunt uestim-
ta quod in ualde uilibus et abiectis condemp-
natis fit et nihil aliud habentibus Et
enim inde honoratum et abiectum et omnium
uilius hoc ita uidebantur in latronibus
quippe nihil tale operati sunt sed in christo oia
uisi sunt dicit ecclesia theophylactus quod forsitan
plures eorum egebant uel forte magis ad
obprobrium et ex quadam lasciuia hoc
faciebant quod substantiue dicitur Quia
iste dixit se regem habeamus singuli ad
se regalibus uestimentis eius Et autem
miranda patientia et dispensatio in me
saluatoris qui sicut agnus condentem et
occidentem se suo uelle uestit ita se con-
dentes seu spoliantes et occidentes suo
uestitu uestiunt ostendens quod nisi suis ex-
plis uestirentur ignominiose nuditas eorum
esset coram oculis dei et angelorum ap-
parens Et isto articulo diuisionis ue-
stimentorum christi plura habent documenta
Primum est quod libere debemus participare
exempla sanctorum que per uestimenta
domini signantur Item est documentum secundum

ex omni q̄ obseruancia mandatoru dei
 que eam per uestimenta signē. est diuide-
 da inter xpianos scdm̄ diuersos hominum
 status. Item est documentu q̄ bonu est diui-
 dere reliquias sanctorum pro deuotione
 ad eorū honorem ampliandum. Quod em̄
 isti milites pagani fecerunt xpo in obpro-
 briū et derisionem hoc bonū xpianū conuertē
 debent ad xpi et sanctorum p̄comū et ho-
 norem sicut multos ritus paganos xpi-
 am conuertunt ad cultum dei. Itē est docum-
 tum q̄ caritas que secundū auḡ. significat
 per tunicas inconfutalem diuidi nō p̄t cum
 ip̄a ceteras uirtutes conectat. Item q̄ nemo
 debet fasmate dissuere unam sanctā catho-
 licā eccl̄ā que in vni omnes colligit que
 eccl̄ā per tunicas inconfutalem significat. p̄p̄
 quod eam scdm̄ **Ps̄.** non caput ei ampu-
 tat ut iohann̄ neq̄ sectus est ut ysayas
 ut corpus integrum et indiuisibile morti
 seruet et nō fiat occasio uolentibus eccl̄ā
 diuidere. Ad conformandum s̄ huius articu-
 lo ymagines homo exempla xpi et sancto-
 rum q̄ quedā p̄iosa uestimenta que p̄cipue
 q̄tu possimus studeamus et sic orat̄. **Ihesu**
 qui uestimenta tua inter crucifixores tuos
 diuidi sup̄ tunicas aue tua inconfutalem forte
 mitti uoluisti da michi sanctorum tuorum
 exempla cum mandatoru tuoru obseruacia
 participare et caritate semp̄ integritate
 conseruare. **Et** sedentes iuxta cruce obser-
 uabant eum q̄n̄ exspiraret et ne euideret
 uel ne aliquis eum de cruce uiuū deponeret
 et sic uolebant suā impotentiā ostendere ac si
 impeditus a custodibus nō poss̄t se uiuare
 ubi **hero.** Diligencia militū et sacerdotum
 nobis proficit ut maior et aperior r̄surgē-
 tis uirtus appareat. Illudēbat̄ quippe et de-
 ridebat̄ in cruce a pluribus et diuersis uia-
 bus. Unde nō in fere l̄e quatuor diffenti-
 as illudētiū xpo in cruce. Prima est
 sedentiū qui eum obseruabant. Secunda
 p̄teruentū qui eum blasphemabant.

Tercia sanauū aduentum et semorū quattuor
 pendentū latronū. **Per** hos significantur
 quatuor genera hominū uirtutem eius ab-
 negantū. In sedentibus delictosi et accidio-
 si qui delicias carnis intendunt in p̄teruen-
 tibus cupidi et auari qui p̄teruentia fecerūt
 et uiam iusticie p̄gredunt̄ in stantibus
 superbi et elati qui stant erecti per appe-
 titum excellentie inpendentibus ip̄aetes
 et querulosi de aduersitate. **Quibus** dicit̄
 ergo sedentibus et eum obseruantibus alii
 p̄teruentes iuxta per uias hoc est uulgares
 homines circa locum crucis transiētes et
 contemnentē blasphemabant eum mouē-
 tes capita sua in signū uersionis et dicētes
 inproperandū. **Quis** quod est m̄tecto in-
 sulcantis seu decidentis et subsannantis
 qui destruit templum dei sicut dixisti et
 in triduo illud r̄edificas. **Uirtus** tua que
 nunc apparet tam infirma. **Expetit** d̄ca
 falsorū testū et eis concordant que sibi in-
 ponebant q̄ hoc dixerat si hoc falsum erat.
Baluū fuit tenetapm̄ uirtute quare de te p̄e-
 dicasti in potestate r̄edificandi templum
 descendens de cruce qui promittebas te in
 triduo templum r̄edificare. **Et** iterum dicebat̄
Si filius dei es descende de cruce. **Si** potes
 amoue dolores quos sustines. **Si** dicerent nō
 potes ex quo falsitas tua patet. **Si** mentita
 est iniquitas sibi. **Plus** em̄ fecit de sepulchro
 resurgendū q̄ fecit de cruce descendendū.
Unde greḡ. **Si** tunc de cruce descenderet
 innumerum insultantibus cedens uirtutem
 nobis patientie non demonstraret s̄ expe-
 tant paululum tolerauit obprobria re-
 uersiones sustinuit seruauit patientia distulit
 admiratoz. **Et** qui de cruce descendere noluit
 de sepulchro surgere q̄ de cruce descendere
Plus fuit mortem resurgendū destruere
 q̄ uitā descendendū seruare. **Unde** etiam
 fm̄ auḡ. in uerbis istis uocem filiorum
 diaboli quomodo imitant̄ uocem patrū.

Diabolus dicitur Si filius dei es mitte te
 deorsum Et uidei dicunt si filius dei es desce-
 de de cruce **S**imilis et principes sacerdotum
 illudentes cum scribis et leuitis peritis et se-
 moribus istis iudicibus ordinariis dicebat
 ad alacrum uidentem alios saluos fecit
 et utiqz tam spualis qz corporalis se sal-
 uum facit i. de supplicio crucis exuat si hic
 est xps i. rex siue messias dei electus ubi
 beda Immo ideo se saluum facit de cruce descen-
 dendu noluit quia ipse est xps dei electus Na
 qui ideo uenit ut pro nobis crucifigeretur
 ideo seipm saluare de cruce descendendo ne-
 glexit quia cum ceteris peccatoribus etia
 illos qui crucifigere saluare moriendo cu-
 rant Et iteru dicebant Alios saluos fecit
 seipm non pot saluum facere ubi Iero. Pna
 nolentes confitent scribe et pharisei q alios
 saluos fecerit Itaqz una nos condempnat
 sententia Qui em alios saluos fecit utiqz si
 uellet et seipm saluare poterat Et iterum
 dicebant Si rex israhel est no quitamqz si
 messias promissus in lege sicut ipse dicebat
 de se descendat nunc de cruce ut iudicemus sz
 uirtutem ipsius quia alij reges no pnt
 talia facere et credimus ei **S**z menabatur
 dicentes credim? Unde Iero. fraudulentissima
 promissio Quid em est plus de cruce uiu-
 tem descendere an de sepulchro mortuum
 resurgere Et resurrexit et no creditis
 ei Ergo etia si de cruce descendit simile
 no creditis ei **S**z michi uide. hoc demo-
 nes mmitte **S**tat em ut crucifig. e. dno
 senserit uirtute crucis et intellexerunt
 factas esse uires suas et hoc agunt ut
 de cruce descendat ne faceret salutem qua
 mthoaeat **S**z dominus sciens adu. saioz
 insidias permanet in patibulo ut diabolu
 destruat hec Iero. Tamen in thobia super
 edentem pisas legit amonem stetit
 sup brachiu crucis et considerasse an xps ali-
 qz macula peccati haberet unde discipulis
 in cena dicebat Venit em princeps mundi hui

id est amatoru mundi sicut aduersum me
 sz in me non habz quidqz quod ad se pmeat
 Et qz non habet et ideo morti ob-
 noxius non estz mori tamen uoluit qz p
 mandauit et ideo subiecit sz ut cognoscat mu-
 dus quia diligo prem et sicut mandatu dedit
 michi p se facio sz pro hominibus morie-
 do **C**onsidera mo quid malicia exitu demo-
 faciat qui contra ipm mundi saluatore et do-
 minu uenire psumpsit Unde greg. Curad
 nobis est et cum magis cotidie fletibus cogi-
 tandum qz seuis qz terribilis sua in nobis opa
 requirit in die nra exitus **D**emceps hui
 mundi uenit si etia ad deu carne morie-
 re et in illo aliqz quesuit in quo uerere
 nichil potuit **D**ruus uero eum in miraculis
 deu cognouerat sz de cogitaco sua ad dubi-
 tatez cecidit qn hunc passibilem uidit hoc
 greg. In cruce ergo tanqz in decapula caput
 est diabolus et uirtus unde aug. Ipa morte
 xpi est diabolus uirtus tanqz in muscipula
 estam accepit **M**uscipula diaboli crux xpi
 est qua capetur mors domini **E**t iteru dice-
 bant **C**onfide in deo liberet eu nunc si uult
Dixit em Quia filius dei sum **S**i dicerent
Si uerum dixit liberatoz suam a deo statim
 impetrabit quia pater filios liberat liberet
Item illudcbant ei et milites accedentes
 prope crucem corpore sz longe recedentes
 mente et aceti offerentes illi sz postea
 qn dixit scio **S**i tu es rex iudeoz sicut dno
 ista saluum te fac sz a morte liberand **I**
 mferi et rex iudeoz i. credentiu et deum
 confitentiu est et se saluum facit de cruce de-
 scendendo si uellet triseri et cetera deberent
 supplicare saluos nos fac qui indigemus
 no saluum te fac cum ipse esset et saluus et
 salus **S**z dominus iste non acquieuit doctes
 nos in tribulaco habere perseuerantiaz
 Vide qm no sufficit iudis et alijs q xpm
 crucifigerent sz etia crucifig. eu diuersi
 mode deriserunt Ita mulas non sufficit pps
 crucifigere peccando sz etia derident crucifig.

peccata uerando uel de peccatis se iactando
 Domini eam dicit uel subsumit qui pro
 laude humana orat uel elemosinas dat seu
 quodcumque bonum facit. **¶** Hoc articulo il-
 lusions crucifixi habet documentum quod nos
 quod fuerimus in sublimi contemplationis uel sac-
 erdotis ac sancte religionis posita non debe-
 mus ad uerba subsannationum descendere ad
 mundanas occupationes si potius sustine-
 peruersas subsannationes stant propter adu-
 derum insultationem et temptatiua expro-
 bationem de cruce descendere noluit si tibi usque
 ad mortem perseverauit unde dicebat uentis
 numquam possum deserere unum meum quod leti-
 ficat deum et homines et me cetera ligna
 commoueri. **¶** Similis et oliua et ficus dicebat
 Hic est in proposito. Cum autem ipse sit crucis quod
 diu excelsior homo corripitur ut per eam itior
 homo renouetur et euauetur corpus peccati
 Quidam tamen pro modica contumelia descen-
 dunt de cruce patiente alii de cruce marea-
 toms carnis et pime pro lentia illa rufa et
 abo delatibili alii de cruce compassionis pro
 auaricia claudentes uiscera sua cum uident
 propter necessitatem habere. De cruce sanguis
 et martirium non descendimus quia nec
 eam ascendere uolumus. **¶** De cruce uero preterea
 sepe facit diabolus penitentia si ut descendat
 de cruce quia homo cadit facilius descendendo
 et ideo uult diabolus ut descendat de cruce pe-
 nitentia eam descendendo unde quidam nouitius
 pariens mater sue uolenti eum de religione
 extrahere sic legitur respondisse. xpi propter
 matrem suam non descendit de cruce sic nec
 ego propter te de cruce ceuitem pime. **¶** Ad conformandi
 se huius articulo rememoretur homo sensum
 documentum et orat. **¶** Ihu qui in cruce positus
 exprobrabilibus uerbis illud uoluisti da mihi
 pro nulla diabolica uel humana suggestione
 de sublimi sancte religionis et conuersationis
 descendere si in tui amoris amplexu fixum
 uigiliter permanere. **¶** Hec latrones tu pro
 crucifixi illudens idipsum et simile in perui-

tu uerba impropere promissa impropere uerbat
 et et conuulsiuam blasphemantes. **¶** Secundi
 autem duo dicuntur pro uno et pluribus pro
 singulari uel secundum. **¶** Homo utique blasphemauit
 sicutis signis in elementis et rebus
 mensatis unis in xpm credidit et potest
 negator sequenti confessione emendauit unum
 aut unius qui iudeos fidem respicientes signat
 blasphemandum dicit. **¶** Si tu es xps et rex iude-
 messias saluum fac te metipsum et nos saluam
 salute corporali et a morte liberando non et
 curabat de salute spirituali uel anime como-
 do. alii qui gentes fidem sequentes signat
 increpabat eum dicens. **¶** Rex tu times deum
 qui in eadem dampnatione es sicut mortis et
 in pena simili. **¶** Si diceret licet homines non
 timueris tamen deum timere deberes magis
 miraculo mortis in quo natus es et nos qui
 dem iusto in hac dampnatione sumus nam
 digni facis supplicium et secundum formam mercedis
 epigentia recipimus. **¶** Hec confitetur culpam
 suam ut dicat iniquitatem meam ego con-
 fesso et ideo mereris misericordiam. **¶** Confitetur etiam
 propter innocentiam dicens. **¶** Hic uero nichil
 mali gessit quia peccatum non fecit et sine
 peccato conceptus fuit ubi querit autem. **¶** Quis
 magis illum dicebat nisi qui iuxta illum pe-
 debat. **¶** Fiat enim illi fipus in latere si horebat
 in corde. **¶** Unde conuersus ad ihm qui nouit per-
 cordia dixit. **¶** Memoro mei domine dum ue-
 neris in regnum tuum. **¶** Et manifeste patet quod non
 loquebatur de regno temporalis sed eterno non de
 presenti sed de futuro. **¶** **¶** Magna fides huius lat-
 ronem fuit quia non timore iudeorum astatus
 nec propter doloris acerbitate nec propter sui bla-
 phematione nec carnis christi apparuit infir-
 mitate nec apertorum furta et negatione retrah-
 bitur a ueritate seu uere fidei confessione unum
 fuit ei remissio ad se et totus penes. **¶** Apparet
 quidem hic perfecta illius conuersio quo
 ad plurimum. **¶** Homo quo ad profectum caritatis
 qua uiuaciter in morte sua tenuit fixate
 et latronem pro simili scelere moriente

De iniquitate sua redarguendo et ei vitam
quam cognouerat predicando. Secundo quo
ad fidei et uere confessionis sinceritatem
cum quem seculum morientem pariter uide-
bat et dñm regnaturum credendo et
publice predicando. Tertio quo ad iustitiam et
ueritatis appalatores hñit ut uerus peccator
uicium suum fatendo unde qui fidei confite-
retur uel in confessione mentis dñm cum sinistro la-
tronem subsannare videtur. Quarto quo
ad spei firmitatem regni dei aditum et
confortium postulando nec appetit peccatorum
suorum magnitudinem uel multitudinem de-
sperando. Iste latro de nullo nisi de corde et
lingua se uiuare poterat que deo totaliter
offerre curauit cor quidem in contritione
et intima compassione quia scanda glori-
plus uidebat affligi ex xpi compassione q̄
ex sua propria passione ymo plus plam-
gens xpi supplicium q̄ proprium suum et lingua
ut dictum est in ueritatis confessione unde
greg. In cruce clauis manus pedesq̄ eius
ligauerant nichil q̄ a penis in eo liberum
nisi cor et lingua remanserunt. Inspirante
deo totum illud ei obtulit quod in se liberum
muenit ut iuxta hoc quod scriptum est corde
crediderit ad iustitiam ore confiteatur ad salutem
unde et beda. Quis huius latris animam non
miseret ymo uiuaciter eum dominum gratiam
quis digne miseret digna gratia actione re-
neret. Ille qui talis ad crucem uenit ex cul-
pa ecce qualis a cruce recedit ex gratia.
Confitebatur dñm quem uidebat seculum huius
infirmis morientem qm negabat ap̄t-
eum quem miracula uiderant diuina uir-
tute facientem hec beda. Obsecro te dñe
da michi primo cum latrone isto cognosce
me et deinde cognosce te me sicut uerum
peccatorem confiteri et magnificare te q̄
sine culpa passus es iustus pro iustis. de-
siderem queso domine petam et impetret
eisdem uerbis cum eodem memento mei

domine dum ueneris in regnum tuum. **¶**
Istos duos latrones significat illi qui pro pec-
catis suis expiandis cum xpo crucifiguntur
per professionem in religione factam s̄ aliquid
reuerentem actu et si non habitu ad secularem
uitam de quibus dicit ap̄t. Nomen dei pro
uobis blasphemant inter gentes qm scandali-
lizant seculares et isti significat per latronem
blasphemantem. Alii uero professi crucem
p̄nne sustinent deuote per patientiam et ista
significat per latronem xpm confitentem unde
beda. In cruce latris qui cum domino sunt
hinc inde crucifigi significat eos qui sub fide
et confessione xpi uel agonem martirij
uel quolibet tormentis seu discipline arboris
instituta subeunt. **¶** Quocirca hec pro eterna
solum celesti q̄ gloria gerunt huius profecto
debet latronis merito et fide deservit. **¶** Et qui
uel humane laudis intentu uel qualibet muni-
digna intentione seculo abrenuntiat non imitator
blasphematoris et sinistra latris mentem et
actus imitant. **¶** Quidam duos latrones cum
domino crucifixos duobus baptizatos q̄m-
coaptant. **¶** Quicunq̄ enim baptizati sumus
in xpo ihu in morte ipsius baptizati sumus.
Ambo namq̄ similes crucifigi s̄ unus in
cruce blasphemus peior aliter est confessione
martir effectus quia per baptismum quo cum
peccatores essemus abluimur. alii dum deum
in carne passum fide spe et caritate laudant
coronant alii dum aut fidem aut opera bap-
tismatis habere renuntiant dono quod accipere
possunt hec beda. Quod etiam latronum mur-
murabat aliter non sicut q̄ tributorum alii pa-
cienter sustinent et coronam merentur alii non
sustinent patienter et dampnatorum confitentur
unde de impatientibus ait hugo. Dicunt
homines qm penam sustinent. Si meruisse
non erubesceremus nunc aut inuiste pati
et sine culpa nobis est ignominiosum. Imo
uero si pro culpa pateris erubescere si sine
culpa gloriare latro martiris uis esse q̄ xpc

et forte iuxta et bla phemator et no co-
 fessor tu em pro culpa pateris et culpa
 agnoscas et iudicem non ueneraris. **Co-**
 sidera nunt qd magni respectus fuit il-
 latio latronis sinistra eo qd tam vilis et
 sceleratus homo et iam ad morte digne
 tus et mox pro suis sceleribus moritur
 insultauit uite auctori. **Ho** hoc articulo
 illusione latine habet documentu tale
 qd discamus exemplo xpi calumpnias caru
 a uilibus personis patienti supportare. **It**
 est documentu in latrone dextro qd iurias
 dei nullatenus tollerare debemus s; iphen-
 dere sicut fecit latro iste. **Item** est documentum
 qd qtuorq; simus scelerati peccatores de dei
 tamen misericordia nullatenus desperemus exeplo
 istius peccatoris qui ut dicit aug; p unum
 uerbum factus est heres paradisi ad cofor-
 mandum se hinc articulo addendat homo
 documenta et oret dicens. **I**esu qui t ab u-
 no latru exprobrata et ab alio uenerabilis
 cofiteri uoluisti fac me pro tu nomine glo-
 ria malignorum mperia equanimiter
 sustinere et cum illo latrone uenerabili pa-
 di gaudia possidere. **Et** multa alia con-
 uicia dicebant tunc maledicti qui aderat
 ibidem domino ihu et facebant. **Ip**e uero
 docens nos in tribulatione habere patientia
 et perseverantia nichilominus perseuera-
 bat et permanebat in cruce usq; in finem
 ut dyabolum proorsus destrueret et spolia
 sua ei asceret. **Omnia** aut ista dicuntur
 et fiunt mestissima mte sua pite que stabat
 iuxta cruce cum sororibus suis et maria
 magdalena et iohanne cuius maris copas-
 sio multum augmentabat filio passionem
 Et eouerso ipa cum filio in cruce pendebat
 mentali dolore et poaus elegisset cu ipso
 mori qd amplius uiuere unde bernhardus
Quone ihu magna pateris ceteris in
 corpore s; multo maiora interius in corde ex
 compassione matris omnia tecum partia

pantis hoc bernhardus. **Unde** igitur sunt
 angustie undiq; tormenta et poie. **Quia**
 potuerunt martiri non pnt. **Stabat** ma-
 ria cum ceteris iuxta cruce corpore s; in e-
 tem tota migrauerat mente. **Non** autem
 oculos a filio angustabat ut ipse et toto cor-
 de orabat patrem pro eo et filius similiter
 orabat pro matre. **Unde** ambro; fugiens
 aplis maria ante cruce stabat et pns sp-
 tabat oculis filii uulnera quia expectabat
 no pugnere mortem s; mundi salute. **Aut**
 fortasse quia cogitabat per filii mortem mu-
 di redemptor aula regalis putabat se et
 sua morte publico muneri aliquid additu-
 ram. **Et** ibi non egerebatur adiutore ad om-
 redemptor. **Unde** etiam. **It** in passione
 xpi duo uidebis altaria unu in pectore ma-
 rie aliud in xpi carne. **Ip**e carne maria
 imolat ammat. **Optat** quidem ipa ad sag-
 nem filii addere sanguine carnis sue et cum
 domino ihu corporali morte redemptionis
 nre consummare misteriu. **Et** hoc solus su-
 m sacerdos erat pulegnu ut cu sanguine i-
 traret in sancta sanctorum. **Id**o nec iugnu
 nec angelo nec ulli hominu potuit in re-
 paratione hominis esse coris auctoritas.
In hoc aut grauissime patitur pia mat-
 quia quod filius eius corpore ipa sustinet
 corde. **It** quia iohannes altit
 cruce xpi ideo ea die passio facta ipm le-
 gitur licet etiam metuo postremus legat
 quia postremus fessit. **Omnes** igitur
 et maxime magdalena sua dilecta disci-
 pula uehementer flebant nec consolari
 de suo dilecto domino et misco poterant.
Compatiebant domino et eia domine
 et sibi ipsis. **Sepe** eis dolor renouabat
 quia semper passio domini sui uel me-
 uis uel in factis augebat. **Stabant**
 a longe aspicientes et a nullo consolaba-
 tur s; assistebant undiq; per quos cruce
 abantur. **Quant** uoces et tristes ulula-

tus ibi audiebant ab amicis suis Quod aut iohannes dicit iuxta crucem et alii e-
 uangeliste dicunt a longe mulieres stante
 intelligendum est secundum aug. propter inter-
 uallo esset ut iuxta dici possent quia in conspici-
 eius presto aderant et sic prope quia uer-
 ba xpi audire poterunt et a longe in conspici-
 turbe commentis quoniam circa stantibus cu-
 centurione et militibus uel erant longe in conspici-
 militum xpm crucifigendum et custodiendum
 si prope respectu aliorum astantem et aspici-
 entem Sic ergo possunt dici longe et prope
 stante diuersis respectibus Del primo erant pro-
 pe crucem et post commendatos matris abierunt
 ut a densitate turbe se educerent et cetera que
 facta sunt longius intuerent ut euangeliste
 qui post mortem domini eas commemorauerunt
 et longe stantes commemorauerunt Erant
 mulieres stantes iuxta crucem discipulis fugi-
 entibus commendat deuotam constantiam in mu-
 lieribus Unde Ieriso. Mulieres astiterunt tra-
 fugientibus discipulis et quod in beatus ge-
 nus est ueriliter apparuit tunc Ergo sicut nec
 a salate ita nec a misterio crucis et scientia
 eius excludunt et repellunt mulieres Et
 nota quod beata uirgo non stetit sub cruce ad
 aquilonem ut quidam fabulant et sicut in
 picturis ponitur sed contra faciem filii ad occi-
 dentem aliquid tamen declinans ad austrum
 monstratur enim iuxta montem caluariae que
 dicitur locus et a fidelibus uenerat ubi ipsa cum
 alijs mulieribus iuxta crucem filii sui stetit
 plorans et lamentans eum in quo loco est una crux
 pella ecclesiarum sancti sepulchri si conuincta nuntio
 eiusdem ecclesie Et ita est tu iuxta crucem cum ea
 et lamentare dominum pro te mortuum Iuxta crucem
 libenter debemus stare et potius mente quam
 corpore habendo memoriam saluatoris secundum
 statum in quo fuit in cruce Valis enim ualde
 est nobis memoria talis Ibi est nobis refugium
 contra mala culpe refrigerium contra mala pe-
 ne Ibi erudimur circa bona gratie ibi ostendit

nobis uia ad bona gratie dona et de uirtutibus
 his est umbra sub alis ubi tutum est fu-
 gientibus refugium gratum fessis refrigerium
 Una ala potest intelligi proteccio et prosperitate
 alia proteccio in aduersitate. Una ala contra
 malum culpe alia contra mala peccata Unde
 Bernhadius hoc memoria absorptus ait
 Domine quocumque uero semper te in cruce uideo
Considera nunc qualiter ipse est exaltatus
 prout poterat Sicut moyses exaltatus fuit
 super palium serpentem in deserto ita exaltatus
 fuit in cruce oportet filium hominis Ille enim
 serpens eneus in deserto exaltatus figura fuit
 huius exaltationis quia sicut ille serpentis
 quidem similitudinem habebat. serpentis au-
 uenientem et malitiam non habebat quia eneus
Sicut propter cum iniquus deputatus et inter la-
 tronem suspensus carnis quidem similitudinem
 habebat peccatum aut nullum habebat Et
 sicut qui mordebant a serpente inspirando
 serpentem in palo exaltatum sanabant sic
 contra morsum et temptatores dyaboli non
 est melior medicina quam in cruce pro nobis
 passum aspicere saluatorem Si enim aspectus
 illius serpentis enei saluauit a morte cor-
 porali multo fortius fides christi crucifixi sal-
 uat a morte spirituali uide etiam dominum tuum
 stantem super solium excelsum et paratum ad
 iudicandum et uideo deo homines inuenire po-
 nunt quod unus saluat alii condempnatur
Uide etiam christum qui est pontifex futurorum
 honorum qualiter extensis brachijs et ma-
 nibus offert hostiam puram scilicet carnem suam
 pro nobis super altare crucis Uide et
 etiam matrem tuam qualiter stat in alto et precat
Dominus enim etiam in cruce pendens etiam
 usque ad exitum spiritus non fuit oculos si facie-
 bat et dicebat utilia pro nobis unde secundu-
 m aug. se habuit sicut mater in cathedra et lig-
 nula pendens factum est cathedra docentis
 tibi septem uerba sacratissima que dixit in
 cruce potius breuiter tibi nota et ea scripserunt

no
no

no uir uia xpi q u
cruce dixit. 2 no by

cum deuotione petunt. **H**ec autem septem uerba possumus fatere exclamaciones nras modo tenedo parte domini nostri et tando contra uidos modo copatendo domino nro modo mater eius modo nobis miseris et in fine cuiuslibet uerboru fatere orado. **Q**uidam in uerba om̄ distingunt et uerbum terciu in dno diuidit ita ut dixerit dno pro peccatoribus sc̄ p̄ ignosce illis. et hodie mecum eris in paradiso. dno pro bonis sc̄ mulier ecce filius tuus et ecce mater tua. dno pro uniuerso mundo falsitas et consummatu est. dno pro se ipso falsus deus meus ut q̄ dereliquisti et pat̄ in manus tuas. **P**rimu uerbu fuit in ipso actu crucifixionis cum pro suis crucifixoribus inimicas crudelissimis ipm ad cruce fabricantibus orauit dicens. **P**ater ignosce illis quia nesciunt quid faciunt sc̄ bonu meli et malum sibi. **F**euera ita est quia qui malum alteri facit nescit quanta culpa et penas sibi inferat q̄ t̄ q̄ gratia et coronas alteri acquirit. **D**el nesciunt q̄ faciunt ignorant em q̄ filius tuus sum q̄ crucifigunt. **U**nde **C**riso. **Q**uia dominus dixerat **O**rate pro persecutoribus uos. hoc etiam crucem ascendens fecit dicens. **P**ater dimitte illis non quia non possis ipse resipiscere sicut nos pro persecutoribus orare docet non solum uerbo sicut opere. **D**icit aut̄ dimitte eis si penitentur. **F**auet aut̄ penitentibus si uellent post tantam nequiam uolunt p̄ fidem diluere. **H**ec **C**riso. **C**um ergo dixerit quia nesciunt quid faciunt patet s̄m bedam q̄ non pro eis orauit qui per inuidiam et superbiam cum quem filiu dei intellexerunt negantes crucifixerunt s̄ pro eis qui zelum dei habentes s̄ non s̄m sciencia nescierunt quid facerent. **F**iant em ibi aliqui simplices et illiterati a sacerdotibus uidorum decepti qui p̄sequerantur ipm zelo legit et pro istis orauit ipse. **A**li aut̄

erant literati qui ipm esse ppm probabile nouerant seu cognoscere debuerant s̄ ex odio et iudicia excecati fuerunt et ppm usq̄ ad mortem persecuti sunt et pro illis non orauit. **Q**uidamq̄ bedam non frustra orauit s̄ in eis qui post eius passionem crediderunt impetravit. **U**nde dicit in actibus q̄ conuersi sunt una die tria milia et alia die quinq̄ milia. **N**on dubiu q̄ hoc prouenerit ex uirtute huius orationis. **U**nde quia eam uocem multa de turba iudeorum astantiu capti sunt corde et penituerunt ut dicit in euang. nazareoru et pomē in glosa ysaie super illo uerbo et pro transgressoribus orauit. **Q**uod dicitur in oratione ipi ad crucifixorum malleatorum erat melodia de cuius consonancia conuersi sunt tot milia. **N**e mirum quia ipse tantam mansuetudinem seruans in contumelias tantam patientiam ostendens in tormentis sic miram benignitatem exhibens crucifixoribus euidentius declarauit se filium esse patris que orabat. **Q**uid em miraculum hoc benigna pietate. **H**oc quippe uerbum magne pacencie et mansuetudinis magnum amoris et mirabilis bonitatis magnum dulcoris et uenem fuit. **I**n quo triplex actus caritatis maxime apparuit. **P**rimo quia pro crucifixoribus affectuosissime orauit. **S**ecundo quia oratione lacrimas aduipit. **T**ercio quia ad ualido clamore et lacrimaru effusione pro ipis preces obtulit. **U**nde bernhardus ipse flagellis resus sp̄ms coronatus clauis cofessus crucifixus obprobrijs saturatus omnidoloru inemor ait. **O**rate ignosce illis hinc multe miserie corporis. **H**inc multe miserie cordis. **Q**uod firmata est super mat̄ tua et q̄ magna multitudo dulcedinis miserie tue qm potabis domine desiderantes te torrete uoluptatis tue hinc ber. **N**on ergo despet amodo quisq̄ penitens pro peccatis p̄sando copias gratie saluatoris. **U**nde aug.

Quid aut conuerso non ignoscatur si iustus
 xpi sanguis ignoscatur. Quis hominada despe-
 ret si in spem reditus est a quo etiam ppe oc-
 asus est. **¶** Per hoc uerbum pmi docemur
 petentes nos cito exaudire uarias qz emitt-
 tere et uindictas non expetere ac etia pro
 inimicis mcedere et orare eosqz diligere
¶ Uerbum istud tante pietatis emolliatur
 cor nrm sicut dicit in psalmo. **¶** Hodie si uoce
 domini audieritis nolite obdurare corda uestra
 ut dimittamus offensas debitoribus et in-
 iuriatoribus uestris et non solum dimittam
 offensas si etiam pro ipis oremus. inuitu
 suis qui patrem exponunt pro psecutoribz
 suis et crucifixoribus bndicti aug. bndicti carit-
 atis affluentiaz et mirabilem pacem
 pro inimicis facit oratio. remittit et no
 expetit uindictam. **¶** Sic igitur formica festu-
 ca ante puluis et fauilla uindicta expetit
 remissior proterabis cum uideas regem
 glorie domini qz uirtutu remittentem
 iniurias contumelias et blasphemias et
 condonantem crucis molestias et reales
 iniurias bndicti et ans. ad loai deductus
 supplicia mtra potius et felle facti ce-
 leuare et dicit pater dimittere quia nosa-
 uunt quid faciunt. **¶** Qualis est hic qui i oibz
 pressuris suis nec semel os suu aperuit
 ut aut querele aut cotusatoris aut com-
 natoris aut maledictionis uerbu aduersus
 maledictos canes illos profertur si nouissi-
 me uerbum benedictionis quale a seculo no
 est auditum super inimicos suos effudit.
¶ Quid hoc uero mansuetus quid benignus
 anima mea uidisti. **¶** Et iterum in omnibus
 hys considera illud dulcissim peccatus qua
 tranquillitate seruauit pietatis. Non suam
 attendit iniurias non pena reputat non
 sentit contumelias si ipis potius a quibus
 patit ille compati a quibus uulneratur.
 ille medet uita procurat a quibus occi-
 ditur. **¶** Cum qua mentis dulcedine qua

spiritus deuotione in qua caritatis pleu-
 damat pater ignosce illis. **¶** Ecce ego dñe
 tue maiestatis adorator. no tuu corporis in-
 fector. tue mortis uenerator. no tue passio-
 nis derisor. tue me cotemplator. no infir-
 mitatis contemptor. mepellet pro me tua
 dulcis humanitas comendet me per tuo cu
 ineffabilis pietas. **¶** Du igit dulcis domine pe-
 ignosce illi hec ans. **¶** O clementissime dñe
 qta est pacencia tua. **¶** Temp mfidari sut
 tibi et psecuti sunt te et tuos. **¶** Prodicose
 te ceperunt et malicose te crucifixerunt
 et modo petis ut ignoscatur illis. **¶** Domine
 ihu pater mirum oro te ut sicut tu pe-
 perasti tuos crucifixoribus et rogasti pro
 eis sic ut amore tui partem ergo cunctis
 michi mala facientibus et tu domine par-
 cere digneris omnibus iniquitatibus me-
 is et patri tuo in conspectu glorie tue me in-
 seru comedare sepe em domine te offendo et
 qtu in me est peccis meis crucifigo tu dñe tu
 fas quia in te credo et te dñm meum et deum
 uerum confiteor a quo ueraz peccatorum
 postulo mpartari michi misericordiam et misericordiam

¶ Docendum uerbum fuit ad latronem
 penitente et confitente cum dixit. **¶** Hodie
 mecum eris in paradiso non intellige de ter-
 reno paradiso uel horto uoluptatis. **¶** Un-
 adus est expulsus nec de paradiso ange-
 lico uel celo empirico quia ad illu ante p^m
 nemo ascendit si de limbo sanctoru et si-
 nu abrahe ad quem anima xpi et latro
 descendit. **¶** Vel in paradiso. i. in fruitionis
 gaudio et fruicione beata qua habuerit
 sancti patres in limbo cum ad eos descen-
 dit xpi anima et eadem die descendit illu
 ana huius latronis facta participes bte
 fruicionis. **¶** Vel in paradiso. i. in requie quod
 est esse cum xpo. **¶** Vel hodie eris mecum in pa-
 diso quod est esse in paradiso quia ubi est
 xps qui est paradysus. ibi est et paradysus
 sicut ubique est papa ibi dicit ee curia

romana unde auhelm? credo domine
 credo certe qd ubi tu ius et ubi tu es ubi pa-
 radisius est. et esse tetum. hoc est esse in pa-
 diso qm uenerabilis ille confessor et glorio-
 sus martyr teui fuit per totu illud hodie
 et postea omni tpe. ¶ qd bonu est esse
 teum. ¶ qd beati sunt illi qui teui sunt.
 Illi uere sunt in paradiso. uere sunt in requie
 qui teui sunt. fide et dilectioe hie anst. hoc
 ena dicens magnas consolacois dedit pen-
 tentibus et pccati sua confitentibus. Nam
 reuera hodie et cotidie ita accidit quia qui
 deuote et pure confitet pccati sua statim
 cum domino est in paradiso per gratiaz
 et postea erit per gloriaz. bel est in para-
 diso. in quadam requie et securitate sue
 conscientie quia sciam mens qd uero to-
 uuum. ¶ hie qd liberalis pmo qd prodi-
 gus hodie factus est xpc quia latrom re-
 gnu crucifixo celum dampnato paradisu
 pro breui petione est largitus. ¶ hie ob-
 tulit quod inferia distulit. ¶ hoc uerbu
 scandum magis amoris et gratie ac con-
 solacois fuit in quo xpc nobis exemplum
 perfecte spei et fidei reliquit. ut nul-
 lus de uena peccatoru qd tuncqz enormiu
 nec dum in uita pmo nec in mortis ar-
 titulo desperare debeat. cum iste latro qd
 nichil boni fecerat. si suo testimo mor-
 tis supplicio dignus erat. uena consecutus
 fuerit. Et hoc rationabilis. nam tpe solu
 de corde et lingua uiuare se potuit quo-
 rum utiqz deo perfectissime obtulit. cor
 quidem imperfecta contricione linguam
 in pura et mera confessione. et ideo non
 merum si uenam impetrauit. ¶ hie ex pto
 istius latroms nullus debet sua pnam dif-
 ferre ad mortem quia pua legia paucoru
 non faciunt legem comunem et pauci sut
 qui in morte uere penitent. Nam sicut
 monstruosum est qd lupus caudat ouis
 habet ita monstruosum uidet qd uita

mala bono me caudat. ¶ uolauit iste latro
 ppter fidei meritum et cruas pmo marti-
 riu ac nobis conuersiois et penitencie reli-
 quid exemplum. unde pto xpc de cruce la-
 tronem in paradisu intulit. et ne quis
 aliqui conuersionem seram putaret. fecit hoi-
 tidu penam martiriu. unde et ambro. ¶ uol-
 uerunt aut dat affectande conuersiois
 exemplum qd tam cito latrom uena relap-
 et uberior est gratia quia pccatio. ¶ hie
 em plus dominus tribuit qd rogat. ¶ hie
 em rogabat ut memor sui esset dominus
 cum uenisset in regnu sui dominus autem
 ait. Amen dico tibi hodie mecum eris in pa-
 diso. uita est em esse cum xpc. quia ubi xpc
 ibi regnu. ¶ hie igitur ignoscat dominus
 quia ille cito conuertit. unde et aug. ¶ hie
 ista latrom hodie mecum eris in paradiso
 ut desit locus desperacois qui parat
 ut ostendas fructum penitencie fonte in-
 fericoe celeritatem indulgentie. ¶ Tu n-
 saluas latrom seipm accusantem teipm
 excusantem mias. ¶ uocante et blasfemo-
 mantem socu inuocantem. unde et. ¶ hie.
 ¶ res miranda non abrahe data est pro-
 missio paradisi non patribus. no pphetas
 si pmo latrom dicit. hodie mecum eris in pa-
 diso. ¶ hie dicit abrahae. deo no sub tali con-
 ditione posito. si de celo loquens. ¶ hie dicit
 yfaras si sedenti super solium excelsum et
 eleuatum. ¶ hie dicit. ¶ hie dicit. ¶ hie dicit
 cherubim contemplatus est. ¶ hie dicit. ¶ hie dicit
 ses si de medio ignis loquens. ¶ hie dicit. ¶ hie dicit
 saluatorem non in regali throno. si in pena
 sociatum latromibus uidet in cruce pendente
 et orat quasi in celis sedentem uidet. ¶ hie dicit
 natum et inuocat regem. ¶ hie dicit. ¶ hie dicit
 troms conuersio. ¶ hie dicit. ¶ hie dicit
 runt legem et pphetas et tu latro. unde
 talia ppharis hie. ¶ hie dicit. ¶ hie dicit
 tuus o domine ihu respexit super eum et
 uocasti ipm in trina uocacione ad pnam.

Prius non debet in te sperare te laudare
 et benedicere et amare cum ita defacili pep-
 erit ei qui tam male consumperat uita sua
Conspira ergo nunc in spem uenere que-
 auz peccatoris anima si tamen patientis
 pro te domini tu non horres sequi uestra
Sed ne proceas tunc usq; ad hora mortis
 exemplo huius latronis penitere et tunc
 in loco domini Et si omni optimu sit
 et salubre consilium de misericordia dei que
 refugiu totu tu hominem ex ea pendere
 stultissimu est solatium quia misericordia et
 ueritas meo obuiant sibi **P**ro demetrisse
 rogo te ego in fec dignus infernali supplicio
 ut sis memor mei in regno tuo ego em dne
 latro sum pessimus qui me et multos i aua
 occidi si tu domine misericordissime memeto
 mei in bonu **P**ro adro te quem lat adora-
 bat et oro sicut ille orabat **M**emento mei
 domine dum uenies in regna tua **R**ecogit-
 ce in me domine hanc oraco sicut recogit-
 ca i latrone suscipe hanc a seruo sicut sus-
 cepisti eam a famulo tuo memento mei de
 regno sicut fusti memor illius deliquo **D**u-
 gitur de queso domine de seruo tuo loque
 ad cor meum de ore mee hodie metu eis in
 paradiso ut ego confortatus desiderabili tu
 promissione fidelis permaneam in tua fi-
 de et dilectione **I**n splendore fidei et confesi-
 onis tue tecum sim per tuam gratiam spe-
 rans et sic ero in paradiso si iudicet in tra-
 amoris tu delicat gustem quibus in pa-
 raso reficis spiritus beatorum **D**ere em gu-
 stare de tuo amore est tecum esse et fac me
 ita uiuere ut aliqui cum tue pietati placi-
 erit dicas anime mee hodie metu eris in
 celo **T**erciu uerbum fuit cum ut mitem
 et discipulum inter angustias positos ali-
 qualiter consolaretur comendauit mitem
 solacio de statu ar mestaz et q morientem
 discipulo et discipulum matri dicens mite
 mulier ecce filius tuus hoc est qui loco

tu tu e debet obsequi et affectu conuigi
Quasi diceret ei usq; in finem obsequi tibi
 et tu cura habui si de cetero istum dixerim
 tibi qui erit loco mei **E**t discipulo ecce mi-
 tua hoc est tu reuerentia et seruiciu debes
 ut filius matri q dicit ei de puo te ad obse-
 quiu eius et cura loco mei **H**oc certu
 uerbum xpi fuit maxime sollicitudinis et
 pietatis eo q in tantis doloribus constat
 matris mestissime cura gessit et ei demit
 prouidit **I**n quo dicit nos compati pare-
 tibz nris afflictis et in necessitatibus sub-
 uenire ac eis q magent cura et debium
 obsequium impendere et in quocunq; statu
 simus parentes q tum bono mo fieri po-
 honorare **Q**uod pns mandauit dicens **H**o-
 nora patrem et matrem hoc nre suo ex-
 dauit et fecit quod faciendum admonuit
Quo se em matri quaz moriens relinqbat
 alterz qam filiu ad eius cura et obsequi
 prouidebat **I**n hoc aut q iohann matrem
 comendauit magna ostenditur dignitas
 iohans et quanto cu honore honorauit
Et ut dicit **S**ero pudicia uirginitatis nulli
 discipuloz reatus q uirgin comendata e
 ut esset admittent gratia societatis et flori-
 dus aspectus nec no et uenustus conuersand
 uenans alienati pudicitiam splendor de-
 coratus **E**t ex illa hora q du uirg maria
 accepit eam iohannes in sua scz matrem
 fm quod dicit q congruentius subaudi i sua
 cura et sollicitudine quam de cetero spe-
 cialit de ea gerebat quia q q ei natam car
 ad ipius cura pertinebat **T**radit dicit
 matri iohannem pro ihu seruu pro domno
 discipulum pro misto homine pro uco deo
 filiu zebedi pro filio dei nepotem pro filio
 suo qui erat totu suu gaudiu ac uita sua et so-
 latiu **Q**ue mutatio ipm mris trahat ac ma-
 tri amarior omnibus doloribus corpore pas-
 sions epistat et cetera corda huana licet
 sapea licet ferrea scindit **Q**uis em sine fm

gula audiat eum hec uerba dicentem Non
 dixit ei mater sed mulier ne matris dolorem
 amplius exaceraret Unde Crisostomus hic mouens
 questionem sic dicit O bone ihu qui matrem
 tuam dulcissimam que ita diligens te nutuit
 reuerens tractauit et dilata lactauit adeo
 indultus alloquaris Et ut dictum est no uoca-
 uit eam matrem sed cor nomine ne pro mater
 in nomine si exprimeret et uehementis
 amoris tenetudine aggrauaret uirgine
 animam ac uidens filii passionem et audens
 matris nomen dolere amplius tunc enim
 non erat ipse ipse dilata alloquens nec ma-
 tris nomen exprimeret quia si ipse dilata
 sibi locutus fuisset forte cor uirginis copu-
 iisset. **C**rans aut dominus in cruce facie
 uersus occidentem tenebat sed maria et io-
 hannes uersus orientem ad ipsi faciem
 respicientes uirgine lacrimas fundebant
Contemplantur et tu dñm tuum ut moue-
 aris ad compatiendum Unde Crisostomus. Ac tu
 ai mee et iohanne accede ad cruce et
 per fufum pallore uultum ihu commo-
 tuere Quid ergo Tu sine lacrimis ama-
 tissime domne tue lacrimas uidebis Tu
 scias manes oculis et eius anima per-
 transit gladius doloris Tu sine singul-
 tu audies dicentem matri mulier ecce
 filius tuus et ioham ecce mater tua Et
 iterum mulier inquit ecce filius tuus
Commutatio. **C**rans eterno et incommutabili
 deo puri et corruptibilem hominem pro
 naturali et unico filio suo accepit in filium
Comma qui pro cogitatus in te fute-
 rebant cum tam ineffabilem commutator
 ab ipso quem super omnia diligebas et
 fieri audiebas bere tua aiaz pertransiit
 gladius doloris qui tibi amarior extitit
 omnibus doloribus cuiusvis corporee
 passionis Quodque enim crudelitatis in flir-
 tu est corporibus martiri leue fuit aut
 potius nihil copatione ipsius tue pas-

sioms que in metu sua inmensitate trans-
 fuit tua penetrabilia tu benignissim cor-
 dis hec Crisostomus. Unde et augustinus. **C**rans dom-
 ino cruce iam anxius oculis et uultu a-
 nuens de iohanne ait mulier ecce filius
 tuus Et iohannes qui est nepos tuus
 de cetero reputabit tibi filius et curam
 habebit tui et erit solacium tibi fidelissim
Unde inuitus iohanne dixit ecce mater tua
 et seruas et tuam illius habe ea tibi come-
 do suscipe matrem tuam imo magis suscipe
 matrem meam dum hec pauca diceret
 illi duo dilecti semp lacrimas fundere non
 cessabant **C**racbant ambo illi marti-
 res et pro immo dolore loqui no poterunt
Isti duo uirgines audiebant ipse uoce
 loquentem et ipse uidebant paulatim mori-
 entem **A**mare flebant quia amare dolo-
 bant nam gladius doloris ipse animas ut-
 riuq transibat que magis amabat seue-
 rior fiebat in matre **E**t iterum **C**rans
 ead os tui uerbu tui ai dices mulier ec-
 ce filius tuus **C**ruciat te domne ihu cap-
 tua sed non minus mater tua cruciat te dolor
 tuus sed non minus dolor matris **N**o est
 mirum si doles et condoles si patens et
 copatens bone fili in desolatione matris
 in separacione matris in commendacione matris
Nunquam te deseruit non in infancia no in
 adolescentia non in ueniente no in passi-
 one tua **N**unquam desuit tibi eius solacium sed
 nec eius obsequium lactat infantem audit
 et sequitur proleantem uidet et comitat
 patientem contemplet obprobria inuenit
 vulnera audit tua uerba **T**u uero bone
 ihu quod esset dolor intollerabilis plaga
 insanabilis in extrema mortis et ultimo
 spiritu constitutus no obliuisceris matrem tuam
 caput melinas et eam in matre ioham
 commendas et eum sibi in filium adoptas
 solus depositum singulare puulegium
 in sine solacium dregere te siquidem

Domme uel u preceptu uisisti **H**onora pa-
 trem tuum et matrem tuam **B**erucium qd
 ipa exhibuit tibi exemplum posteris re-
 linqdum **C**onsiderare libz bona mat' gem-
 tro et nutru et filia desolata quis sit dolor
 auis augustia tua vides em crucifixum um-
 gentium tuu mutas filium mgtm i discipu-
 lum regem in mltem dñm in seruu oipote-
 tem in deficientem **R**euera uiscera tua pene-
 trat gladius configit amma tua lancea et
 clauus lamat mentem tuam spmari cau-
 leus lacerat cor tuu filii tuu amarus aspau
 deest tibi p amaritudine lacrima desunt uer-
 ba deest fortitudo marcescit pulchritudo
 vulneca filii tui sunt uulnea tua **C**ruis
 filii tui est crux tua mors eius mors tua
Nutru quomo dmittis alipnu m' filia
 analla dñm bna de orbans patre et filio
 hoc aug' **C**ompatiebatur itaqz filius mri co-
 patienti sibi comota sunt quippe omnia
 viscera eius super matre sua **D**iebat em
 ipse angustias matm cordis nouerat dolore
 aie eius **E**t ut dicit dama **M**uita dolores
 quos ipa in sua non senserat pauritoe nut-
 gommabant sibi in eius passione idcoqz
 et ipse gemnu dolorem patiebat **S**z cruas
 et matris **A**d conformandum nos huius
 articulo compassioms matm doloris medi-
 temur q' tuis fuerit dolor pie matris et ta-
 lis matris pro tali filio que uidebat ta teu-
 delis trartari et tam miserabilie mori pe-
 semus ead q' tuis fuit dolor compassioms
 filii ad matrem sibi compatiente q' tuis ad
 filiu ad matrem tam cordialis carz discipulo
 comendauit **D**ensemus in sup qualie in
 illa comendatione cor uirgineu ampreba-
 tum ei pro filio alienus et pro hoie deo ho
 purus dabat **O** q' miserabilis comutatio
Rius itaqz ista deuota meditate pensans
 poterit se continere a latereis **Q**uis no
 copatae matri totius pietatis **R**ius no
 mfercat matri mferuorde **E**t ergo q

ad hunc articulum uolumus nos xpo
 conformare compatiam dolenti matri sue
 quia copassus est et ipse ihu qui in cruce
 matne compassiom copatiens ipaz tuo
 dilecto discipulo et ei discipulum comedas
 curasti comendo me tibi in illa fide et di-
 lectoe qua ebe muce comediasti et sup-
 plito tibi ut per tante dilectis pignora
 facias me ad amore tuu ueritat' puenire
 et me eorum comenda custodie in me huius
 uite discimna ab omni aduersitate et i di-
 sanctitate ac puritate et castitate mentis
 et corporis uitaz mea custodiant et post huius
 uite epica ad te mferante te perducant
Ihu no q' erat quidam religiosus qui
 tanta habebat deuotio in isto uerbo salicet
 mulier ecce filius tuus q' fecit per pp. an-
 nos continuauit lacrimas in tanta habun-
 dancia q' multam de illis bibebat **E**nde
 q' incipiebat cogitare tanta passionem
 dñm et ueniebat ad loca istu totus i la-
 menta et lacrimas dissoluebat **E**t dicebat
 mri **O** matre mea ecce qualie pendet in
 cruce filius tuus uide quomo derelictus e
 et morie filius tuus **E**t dicebat filio **E**cce
 mater tua lacrimosa et dolorosa uide q' mo-
 stat dulcissima mater tua delicta **T**u ergo
 karissime frequer ita cogita et loque ad filiu
 pro matre et ad matrem pro filio ut gratia
 oboneas utriusqz **I**n hac aut' recomendatoe
 intelligimus non solum iohanne s' et tota
 eccliaz et qualibz fidelem ammaz in iohane
 beate uirgine comendat' at eius seruicio
 et obediencie subditaz ipaz q' e contra toti po-
 pulo xpiano usqz in finem mundi pro consilio
 et auxilio relicta ut ipa nos habeat i filios
 diligendo nos et bonu nrm procurando af-
 fectu materno et nos habeamus ea i matre
 dulcissimaz ipaz semp amando et post deu-
 sup omnia honorando **E**nde hugo de sco vic-
 tore **I**n hoc loco ubi dictu est **E**cce mater
 tua intelligit' q' uirgo beata no solum fo-

no de b'n u'g' b'y

ham in matrem tradit. pmo toti etate v-
mueris qz peccatoribus in matre affigē
tam dicit ecce mat tua. **Q**uerbu dulce
uerbum solaciofum **Q**uerbum gaudiofu
ecce mater tua ipa est em mat dei et hois
mater rei et iudas Non dicit ut me filios
discordiam esse permittat **S**i on o peccato
maria est mater tua ergo et ihesus est fi-
lius eius et pater eius pater tuus ergo et reg-
e hereditas tua ergo gratia marie quam v-
uent apud deum est thesaurus tuus **E**rgo
dilige eam et uenerare tamq pntem tibi u-
biqz et amplius noli morari si ab hac hora
accipe illaz in tuam ut ipa tandem rumpat
te in gloria suam hec hugo **M**aria ergo
necia fuit nobis passio domini ad saluand
ita nacia fuit hec recomendatio ad nrm auo-
dium et consilium et ppterca scire credendi
est ad eam pro quacuzqz nate et utilitate
Ipa em me misericordie nulli cosuevit miaz
denegare vnde bern. **P**leat miaz tua uirgo
beata si quis est qui inuocata ea et i suis
necessitatibus memnerit desuisse **H**ec qppe
mna nobis mferis est multum nacia dn
bern. **N**os quidem in ceteris uirtutibus con-
gaudemus tibi si in mna tua potius nobis
ipis laudamus uirginitatem hmlitatem
mramur si mra mferis sapit dulcis **H**ac
amplectimur carius recordamur sepius
crebrus inuocamus **N**ec timeas ad eam
accedere quia mitis et dulcis est ualde dn
iterum bern. **R**e uolue totam serie euage-
ly et si quid asperu si quid duru inueniris
in maria demceps eam suspectam habeas
et ad eam accedere uerearis **N**os igit stu-
diamus ut exemplo iohans uirginem
beata habeamus in matrem si ipaz uolu-
mus habere aduicem **C**um em sit eplex
status hominis s; in uita in morte et p-
mortem ipa in hoc eplexa statu adiuuat
filios suos qui eam habent in matrem dn
tantat ecia maria mater gratie mater

misericordie et adiuuat ergo in uita sed
in uita quidam sunt iusti et istas impet
perseuerantem gratiaz ideo dicit grates
s; datus et cōseruatus **A**ly sunt peccato
et istis impetrat peccatoru ueniam et
dei miaz ideo subditur mater me **P**edē
status s; in morte est periculosus qz hos-
tes i demones ad morientes accedunt et
si quod ius habent exquirunt s; beata
uirgo animas in morte protegit et hos-
tes expellit ideo subiugit tu nos ab hoste
protege **T**ertius status s; post mortem et
anime egressum similit est periculosus
quia ibi sunt demones rugientes anima
deuorare uolentes s; beata uirgo animas
in morte suscipit et in celum deducit ideo
submiseri et hora mortis suscipe **D**omine
ihū mra bone recomendatoz qua fecisti
mter nos et matrem tuam cōserua me-
nū et da nobis gratia ut ei talit ualeam
deseruire qz digne meream eius filij nati-
pau et ipa dignetur mater et domina ma-
ria **I**n septa aut hora facte sunt teneb-
uifibiles usqz ad horam nonam sup vni-
sam terram **Q**uia em arguus innocens
uerus sol iustitie eclipsim patiebat sol iste
uifibilis clarissim mundi lumen factori
suo copatiens lucis sue radios retraxit
et occultauit non ualens intueri pōdē
dñi ac mortis eius uilitatem et arduas
vnde **C**riso. **S**ol obscuratus est no enim
ferre poterat creatura inuria creatoris
retraxit radios suos celauit ignem uubar
ne uideret impiorum facinora hec **C**riso.
Hoc aut factum fuit triplici ratione **P**mo
ut natura insensibilis opo compatiens cor-
da lapidea ad ueram xpi passionem emol-
lueret **S**o ut eclipsatio lumms solaris sub-
tractoz ueri lumms in cordibus uideat
et mltiū xpm acutifigenciu ostenderet
Tertio ne corpus xpi nudum in cruce
et morte eius exprobratissima ab m-

pus cum gaudio uideri uel eos sua luce
 frui permitteret. Non fuit ista eclipsis na-
 turalis quod patet ratione duratois quia
 nunq̄ pot fieri naturalit̄ per tres horas. De-
 cundo racione t̄p̄is quia impossibile est fieri
 eclipsim nisi in conuicte solis et lune si aut
 luna erat plena et exignone ad solem. Ter-
 tiorde ḡn̄alitat̄ eclipsis em̄ nunq̄ pot esse
 super vniuersam terram sicut dicitur quia
 apud athenas uisum hoc fuit vnde dicitur
 apud heliopolim tunc p̄ns uidit hoc fieri
 per m̄positioz lune inter terram et solem si-
 cut fit in eclipsi solis quia uidit luna ab ori-
 ente ascendente uersus meridiem et suppo-
 nentem se soli et transacta eclipsi luna re-
 dit ad orientem ita q̄ in uespere fuit in o-
 riente sole existente in occidente et sic orbis
 eorum sunt ad p̄stima statuta vnde patet
 eam de f̄m et repugnatoz solis non ex ea-
 dem parte s̄ e contraria sc̄m diametrū incipisse
 Item ille tenebre palpabiles erant et obsue-
 et nigre sicut tenebre egypti sub pharaone
 tenebre aut̄ ex eclipsi solis naturali ferru-
 ginee sunt et acere et aliq̄ntulum clare
 Idcirco ergo q̄ illa eclipsis non potuit esse
 naturalis s̄ miraculosa et soli xpo qui est ca-
 um possibilis. Et quia tribus horis prote-
 se sunt tenebre ideo has tres horas represen-
 tamus tenebris teui noctui uel potius i-
 memoriam tridiane sepulture tribus
 noctibus celebramus q̄ tridiane exequi-
 as xpi mortui quia nec alibi monachi
 uel lectores faciunt nisi hic et pro mortuis
 Et tunc et p̄matus tenebrarū i smuatus
 est q̄ in illis diebus tenebre ceperunt
 diem p̄cedere. Huius etiā horis s̄ a sexta
 usq̄ ad nonam magis obtenebrantur ho-
 mines comessacibus et ebrietatibus ua-
 tando. Quam et quales etiā religiosi his
 horis tenebris uoluptatum effrenate se
 immergunt quia ea que tunc xpi passus
 est tamq̄ m̄grati parū cogitant uel at-

tendunt. Tibi domine ihesu mortenti pas-
 sus est sol. Proinde precor et obsecro ut me
 quem rationale condere dignatus es
 sic facias tua pietate compati tibi moriet̄
 et pro nobis impus in acutus squalore pe-
 dent̄ ut in uita mea non gaudeas i luce
 glorie t̄p̄ualis neq̄ diem hom̄ desiderem s̄
 toto mentis ardore desiderem diem tuum.
¶ Quartum uerbum fuit quando circa
 horam nonam p̄e m̄ma doloris angustul
 clamans uoce magna dixit. Heli heli lama-
 zabattani. Et quod hebraice dixit euāḡ
 exponit dicens. Hoc est deus meus cuius
 sum filius per naturam in q̄tum deus. Deus
 meus cuius filius sum per unione ḡac̄
 in q̄tum homo. et sic geminatio duplici
 ostendit naturam in eo. ut quid dereliquisti
 me. i. p̄ens et morti exposuisti. Hoc non
 loquit̄ deitas que passa non fuit quia di-
 uinitas in xpi passione semper illesa ma-
 nit. Sicut si sole superlucente in ligno se-
 curis lignū m̄taret sol impassibilis per-
 maneret multo magis ubi diuinitas in
 ypostasi tam uita carne patiente per-
 manet impassibilis et illesa. Et loquit̄ h̄
 humanitas que uidebat derelicta et dolo-
 rem sustinuit quia illa morti tradita et
 passa fuit. Quasi dicit. De m̄m mundum
 dereliquisti q̄ me pro ip̄o tradidisti et dereliqui-
 sti uideat et morti. Subteraxit em̄ p̄ccatoz
 s̄ non soluit unione. Hoc etiā dicit ut
 magnitudinem sue pene ostenderet. Ita
 em̄ grauius dolebat at si non dei filius s̄
 n̄m̄icus esset. Et ideo p̄matus uidebatur
 derelictus a deo nullum refrigeriū uel ui-
 uamen recipiens ab eo. Derelictū ergo se
 clamat quia licet multa multa sint passi-
 pp̄e. Deum omnibus tamē deus aliq̄ cōsola-
 tioms et refrigeriū m̄strabat xpm̄ uōo to-
 talit̄ dolor subiecerat ut doleat q̄tum
 dolere poterat vnde non est intelligendum
 q̄ diuinitas humanitate deseruit uel ab ea

separata fuit deū em quem invocabat in
 separabilitate semper secum habebat quia
 nūq̄ desinebat esse deus siue aīa coniuncta
 corpori siue separata nam et tunc anima
 illa erat deus et corpus mortuū erat de
 s̄ quia traditus erat ita calamitatibus q̄
 uidebatur a deo derelictus **¶** Si fm̄ hūc
 hūc sp̄m diceret **¶** Et quid tam in manibus
 et incollebilibus me exposisti doloribus
 et p̄ens ac si me dereliqueris debemētis
 s̄mo em dolore in carne sua tenerrima te-
 nebatur et amarissimo dolore pro copas-
 sione sue matris et aliorū in aīa torque-
 bat̄ **¶** Et tamen pro bono nūc ip̄emet nolū
 hoc transire et sic sustinebat ut nos aliq̄n
 exemplo suo taliter patiamur ac si a deo
 derelicti uideamur siue q̄n dominus uult
 nos probare uel nosmetip̄s volumus no-
 bis etiam aliquas penas inferre ut sic
 domino conformem̄ in pena ut ei possim̄
 confirmari in gloria uel sic derelictum
 a deo patre dicit quia tūc uere iustus
 uidebat̄ eius passio. de toto em̄ genere
 hominū non uidebatur aliquis redim̄ nisi
 latro qui fere solus in eum credebat ex-
 cepta beata uirgine que tunc etiam tre-
 didisse non ambigit̄ et huiusmodi em̄
 ip̄a semp̄ excipit̄ **¶** **¶** Domina mea quāto
 dolore tenebaris q̄n filii tui sic clama-
 tem audiebas **¶** Et attende q̄ in isto cla-
 more non ad huc erant tenebre et ideo
 q̄ de tenebris est dictum est per anticipa-
 tionē accipiendum **¶** **¶** Hoc quartū ūbū
 xpi fuit magne acerbittatis quia clama-
 do ostendit magnitudinem sui doloris
 qui tantus fuit q̄ p̄ eius acerbittate se
 clamat a patre derelictum et in acer-
 bittate passionis omnī solatio destitutum
¶ **¶** Que quidem acerbittas passionis ex h̄
 apparet q̄ ip̄e patiebat̄ exterius in toto
 corpore et ex omnī parte sensiu et ex
 omnī genere tormentorū intus uero ex

materna copassione que omnes xpi do-
 lores corporales in se ip̄a per matrem
 cordis compassionem plenissime transfor-
 mabat et ex discipulorum lapsu et exco-
 catione qui omnes tunc a fide excederant
 nec non ex p̄tiosi sanguinis tam multiplici
 derelictione quia considerauit q̄ p̄tium
 siue redemptionis in tot hōibus ingratis a-
 mabilari debuit hoc em̄ fm̄ bern̄ maiore
 dolorem intulit ei quā omnes pene quas
 extansius pertulit unde bis in genemat
 deus meus et ex hoc ostendit̄ in mesitas
 sui doloris tam in carne q̄ in aīa q̄tūm
 ad uires inferiores corpori affixas quā
 in superioribus uiribus anime fruebat̄
 perfecte licet in inferioribus torquetur
 acerbissime **¶** Clamauit etiam uoce magna
 p̄ccat̄ in clamorē quod fuerat tante mor-
 tis et miserie tā quia fm̄ ambrosio suū
 suscepit natura horum plorauit in seāz
 et ut duritia hūam affectus ad sui exorta-
 ret copassio **¶** **¶** Caendum aut̄ q̄ homo
 rationalis debet moueri ad copaciēd̄
 p̄p̄o triplici ratione **¶** Primo ex motu cre-
 ature sensibilis que tota p̄p̄o morienti co-
 passa fuit **¶** Secundo ex condicione sue p̄-
 prie nature natura em̄ tot membra pre-
 uidit corpori hūano quot sunt dies in ano
 ut dicunt̄ p̄sicia ad designandum q̄ non
 sit dies uel momentū in quo homo h̄n̄s
 aīa redemptionis affectuoso et ai grat̄
 actione non debeat recordari **¶** Tercio
 ex diuine uocis imp̄tatoe quia ip̄e sp̄s
 sus amaritudinem sue passionis iubet
 sine interuallo imp̄rim̄ in m̄s m̄tib̄
 dicens pone me sicut signaculum sup̄
 cor tuū **¶** Qui uocē aīa deuota obsecrat̄
 respondet fasciculus mirre dilectus me-
 us mihi in tra ubera mea comorabit̄
¶ De hoc clamore app̄iate dicit̄ p̄nt̄ ūb̄
 b̄t̄ augustini in sermone **¶** Gatagentis
 et solliciti pro nobis in tribulatione po-

sui uerba sunt ista uerba quidem tenentur
 dñs et memoris uerba amaritudinis et
 doloris nam qui deuote consideraret ep
 qua anpro gemitu. ep qua alto singultu
 ep qua profundo luctu. ep qua amaro pla
 netu. hec uox in creute prorupit ab ore
 dñm ibi nullus est si haberet pectus
 ferreū quin mollietur copunctione si
 saxeu quin scinderetur compassione si lig
 neu quin flecteret condilore si erēu quin
 liquaret contemplatōe. In hoc uerbo dñi
 natura in una persona xpi clamauit
 ad duas personas in una essentia dei et
 ideo gemmat persona sub eodem actu
 uerbi. deus deus meus deus deus meus ut
 quid dereliquisti me. Clamabat em in ppo
 affecto rationalis nature. ppter uelut ardentis
 sine compassione. clamabat afflicto sen
 sualis uicture ppter uelut acutissime pas
 sione. Clamat affecto rationalis. deus deus
 meus ut quid dereliquisti me in tanto metis
 suspirio et merore qui non derelinquit cla
 mantes ad te. Clamat afflicto spualis. deus
 deus meus. ut quid dereliquisti me in tanto
 carnis supplicio et dolore qui no derelinquit
 psumentes de te. et agnam em patiebatur
 exterius amaritudinem si longe plus e
 tiabatur interius. ppter uelut inuictatē.
 Unde hugo induit eum in creute sic loquitur
 Serne homo quid pro te patior. uide penas
 quibus affior. uide clauos quibus confodior
 et cum sit tantus dolor exterior. intus carnis
 plantis est grauior tam ingrati dum te
 expior. Per hoc uerbum quartū docemur
 ad deum in necessitatibus clamare et impe
 rialis ad oratoz recurrere. Unde aug. In
 super addidisti. deus meus ut q̄ dereliqui
 sti me ut ostenderes effectū orationis que
 sicut factū accipiendi est contra iacula
 temptatois in tpe tribulatois. Orauit
 siquidem dñs ibi in hortu. orat et in pa
 tribulo. quia uerba orato est subsidium in

periculo. Descende inquit anima mea tuum
 et castrum orationis ipa etem est unge
 tum egectorum. factū in femori. odra
 uentū tuū supernorum hec aug. Et
 hoc ergo articulo derelictiois xpi a deo ha
 bet documentum q̄ in nris tribulatoibus
 debemus ad deum recurrere et ei desolatoz
 nris conqueri orando ut tpe tribulatoz
 nris dignet respicere. Sicut ppter qui in
 angustia tribulatois posuit clamauit
 ad deum patrem dicens. deus meus deus
 meus ut quid dereliquisti me. Quod s̄
 glosaz non fuit solum uerbum conuestiois
 si et orationis. Quis quidem orato hic sub
 intelligit si in psalmo illo ep quo xpe hoc
 assumpsit expmitur ubi dicit. deus deus
 meus respice in me quā me dereliquisti
 ubi hoc quod dicit respice in me. est orato
 et non est in hebreo si additum a hōp. me
 pretibus. magis s̄m q̄ uerba sequentibus.
 quod uero sequitur. quare me dereliquisti
 est questio. In hoc ergo uerbo xpi fuit oro
 mplicita et conuestio explicata. De qua o
 ratione uidet loqui ap̄ls dicens de xpo. Qui
 in diebus carnis sue p̄ces cum clamore va
 lido et lacrimis offerens exauditus est. p̄ sua
 reuerentia. Igitur et nos conquerentes deo tri
 bulatoz nris. semper subintendamus oratoz
 ut tpe in nos respiciat et adiuuet. Propm.
 ergo hic dñs forma temptati et tribulati
 qui dum est in tribulatoe putat se q̄ dere
 lictum a deo. non tamen p̄ior sit dominus
 homin in tribulacione posito uota illud
 ps. Cum ip̄o sum in tribulacione. Delinq̄
 quippe dominus amicos suos dum tribula
 toibus eos expone ad tempus ut misere
 at̄ metū. Derelinq̄. r. ad modum derelin
 quentis se habet quia protectoz sua sub
 trahit. Sicut em dñi penitere est ad mo
 dum penitentis se habere. Ita hic deū aliq̄
 derelinque est ad modum derelinquentis
 se habere. Ad confortandum se hinc artui

lo medietur homo q̄ atrocibus p̄mis ep̄-
positus fuerat x̄p̄c̄ q̄ sic clamauit ad
patrem et recolligit omnes passiones et
tribulationes suas et conqueras eas deo
patri in ymone passioni x̄p̄i clamans
in toto corde simul cum x̄p̄o uerba hec d̄
meus deus meus respice in me ut q̄ me
dereliquisti nec m̄reē uel desiciat si t̄bliā
p̄mittatur quia sic suo capiti conformat̄
Domine ih̄u x̄p̄e qui pendens in cruce pe-
ces ad patrem cum clamore ualido et lac-
rimis obrulisti da mihi in omni tribulatioe
et angustia mea ad te clamare uel tu me
pacaris uelud derelictum a tua m̄ia t̄pro-
bati s̄ exaudias de celo uocem meam et fa-
cias in tribulatione prouentum ut senties
me tua m̄ia saluatum possim cantare glo-
ria et laudem tuam dicens uoce mea ad d̄m
clamauit uoce mea ad d̄m et intendit in
Quidam aut̄ illic stantes et audientes
hoc uerbum d̄m̄ dicebant et helia uocat
iste ih̄u s̄ d̄m̄ d̄ro. romam milites ip̄m au-
stodientes fuisse d̄m̄ qui erant gentiles
non intelligentes hebreum et putantes
p̄pter sonū et quādam affinitatem uocabuli
heli idem q̄ helias sonare et heliam uocē
uel fuerit iudei d̄m̄m̄ imbecillitatis ifa-
mantes q̄ helie d̄p̄taret̄ auxiliū t̄puta-
tes cum minore fuisse heliabel forte ip̄i
iudei potuerunt hoc dicere non b̄m̄ intelli-
gentes quid d̄cēt̄ p̄t̄ tumultum obstrepe-
tem t̄t̄n̄ quaq̄. **Q**uanti uerbum fuit
cum ih̄u sciens omnia cōsummata que lep̄
et p̄phete p̄dixerant de eo et que erat scripta
de x̄p̄o passuro et que oportebat fieri anq̄
acciperet arietum et traderet sp̄m̄ ut hoc eā
cōsummaret̄ quod in scriptura p̄dita resta-
bat et cōsummandum erat s̄ in s̄m̄ mea po-
tauerunt me arietō. **O**rao. ac si d̄cēt̄ hoc so-
lum ex scripturis implendum erat p̄fate
quod p̄dixit b̄nd̄ cum d̄cēt̄ ut cōsummaret̄
scriptura h̄ ut. nō pot̄ causatus s̄ cōsc̄u-

tue. Non em̄ ideo p̄p̄ hoc fecit quia scrip-
tura hoc p̄dixerat nam tunc sequeretur
q̄ nouū testamentū p̄pter uetus et eius im-
pletor̄ ess̄. cum tamē euerfo sit s̄ ideo p̄-
dictum est quia per x̄p̄m̄ cōsummandum
erat. ex hoc em̄ s̄m̄ m̄pleta est scriptura p̄-
phete et sic in aliis suo modo intellige
Orao ergo s̄m̄ s̄m̄ saluam quia
hanc d̄siderio cordiali sicut uidelicet
sicut s̄c̄ens. i. d̄siderans ut nos s̄c̄em̄
fontem uiuū. **O**rao quācum uerbum fuit m̄m̄
consolatorū omniū totius eccl̄ie fidelium
quandō dixit s̄m̄ saluam saluam hūanā
feruentissimo d̄siderio. In hoc em̄ ostendit̄
eius ardens d̄sideriū de salute ḡm̄s hūā
qui uult omnes homines saluos fieri nam
uehemens d̄sideriū exp̄mere cōsueuim̄
p̄p̄s̄m̄ b̄nd̄ d̄c̄t̄ p̄sal̄m̄sta. **O**rao a-
rima mea ad d̄m̄ fontem uiuū b̄nd̄ b̄c̄
Orao aut̄ p̄p̄ nō d̄leo. **O**rao d̄m̄ q̄ s̄c̄is
fidem uic̄. salutem uic̄. gaudium uic̄.
plus ammarum uic̄ q̄ corporis mei.
cruentus me tenet et si non mei saltem
uic̄ miseream̄. **O**rao iterum. **O**rao bone ih̄u cō-
uonam sp̄meam sustines de tua cruce et
wulueribus tuis taces et pro sola s̄m̄ cla-
mas dicens s̄c̄o. **Q**uid ergo s̄c̄is. **C**erte
solam redemptōem hominis et gaudium
humane salutis. **O**rao hoc uerbum quācum
docemur salutem nr̄am d̄siderare et uitā
eternam app̄tere b̄nd̄ aut̄. **O**rao d̄c̄t̄ et̄
domine ih̄u x̄p̄e s̄c̄o. **Q**uid s̄c̄is domine
ih̄u. uic̄ de uite. aut aqua de flumine
Orao tua salus mea tibus tuis redemptō
mea. **O**rao igit̄ aīa mea et d̄sidera sicut
d̄siderat ceruus ad fontes aquarum illū
uidelicet qui sitiuit te nōme teēt te aīa
mea m̄tempereis aeris. molestia carnis
et cordis pugna cum uic̄s uarietas for-
me mutatio et m̄certitudo t̄p̄is expecta-
et timor mortis. **O**rao igit̄ nō cupis d̄s-
solui et esse cum x̄p̄o. **O**rao te retardat vi-

ca mortalis et non prouocat te uita uita
 lis beatitudo fontalis fortetas et leticia spi
 ritualis Desidera igitur et considera qua
 magna multitudo dulcedinis tue quam
 gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei ubi e
 lumen uite fons totius dulcedinis et beati
 tudo uisus hominis hęc autē In hoc uer
 bo dñm fuit magna compassio matris
 et fratrum eius et iohannis et maxima
 exultatio illis pessimis Nam licet expon
 possit qd ammarum faciebat salutem tñ
 ad hanc estimare potes qd in ueritate mul
 tum faciebat quia ppter nimium laborem
 et sanguis emanatoz totus defecatus me
 et arefactus et adustus erat et ppter hoc si
 crebat supra modum et talis fuit est max^o
 tomentum Et cum illi maligni cogitare
 non possent in quo amplius ei nocerent
 atreperunt uocandi materia et dederunt
 ei in spongia que ppter porositate de ace
 to multum imbiberet arundinē inposita ut
 sursum ad os ptermitteret ac ysofo turaum
 posita et circumligata ut per ysofo herba
 amara de spongia sugeret acetum seu uir
 nu acetosum cum felle mixtum seu mitta
 tum quale etia sibi prius qd crucem ascen
 deret pmauerant Sic ergo bis potatus
 fuit et ante crucifixionem et in crucifixe
 Et est ratio potationis et ratio gemmatōis
 huius Dicunt em quidam crucifixos citius
 mori si acetum potens et ideo potatus est iste
 et non alius citius moreret et hoc uel i
 stinetu iudeorum qui captabant maxime
 mortem ppi uel ex odio militu ut citius
 a custodia eius absoluerent quia cedebat
 eos ibi morari Competit aut misterio ge
 mma potatio ppter gemmas persona que
 peccauerat gustato ligno uetito ex qua
 dampnata erat gñs humanam ppagatio
 In hoc etia potu amaro amaritudine sue
 peruersę uoluntatis ostenderunt quia qñ
 potuerunt tñ ei nocuerunt De quorum

malicia sic dicit Crisostomus Tu autem
 mihi temeritatem coram qui assistebat
 cogita Et si dextem milia habuerimus in
 mitorum et si in sanabilia passi sumus
 uidentes eos interfici reflectimur hęc uero
 neqz hęc que uidebant facti sunt masue
 ti s; seuebant magis et infamas mten
 debant et spongia afferentes acetum ita
 potabant hęc Criso. Unde secundu remig^o
 ipi iudei erant acetum degnantes a rmo
 patriarcharum et pphetarum in acetum
 i. in malicia et crudelitatem habentes
 fraudulentia corda qñ spongia carinosis atz
 tortuosis latibus Ob hoc aut signant
 felcum acetum sibi porreperunt ut i oibus
 sensibus ipm amaritudine repleuerunt iam
 em uelatus fuerat oculis contra lignu ue
 titi prociatem uisionem iam maxillas eius
 pugnis attriuerant contra pom uetiti
 masticatoz iam collum eius alapis cecid
 erant contra tibi uetiti traiectione solu
 restabat os et nares affligere et ideo na
 res ipi affligebant tam cadaueru fetore
 qd acetum odore os uero affligebant fellis
 amaritudine De ipse acetum quide accep
 non ut biberet s; gustauit ut scriptura seu
 quod scriptum erat impleter Et qd hely
 beli clamauerat ceteri potu ei danti dice
 bant O me i. expecta uideamus p experi
 mentum an ueniat helias liberat cum
 Quia uero uotem dñm male intellexe
 rant non em helie s; deo loquebatur ideo
 frustra et manter aduentum helie expect
 tabant Hęc qualis cena dabat dñmo
 mro hora erat iam cenandi s; pre labore et
 dolore non peccat aliud pro cena nisi potum
 et filii diaboli dederunt ei pro cibo fel et p
 potu acetum Nos miseri quid faciemus
 qui aliter cenare et alie potare uolumus
 et delicias querim? Hęc si mille anns ho
 uiueret et cotidie in aqua et pane ieiunaret
 uicinas cenam illam sufficienti compensare

non posset veruntamen qui potest capere
 capiat quia durus est hic sermo pro car-
 nalibus et ideo non sapiunt non sentiunt
 cum sapore que dei sunt et consolaciones
 mentis amittunt. Quia si acetum dommo
 pparatum ad mentem reducent mabo et
 potu q̄tūq̄z iuli saporem inuenient vñ
 beu. Non est tibus adeo aridus qui no ef-
 ficatur sapiens si illius aceti quod dommo
 pparatum est condimento fuit tpratus. Et
 ergo abus ex defectu salis uel alia ex ca
 fuerit tibi insipidus non apponas ibi sal
 uel condimentum aliud s̄ p̄t̄ xpm felle
 et aceto potatum sensualitati resistas co-
 gitans q̄ pro patris tuis in pane et aqua
 abstineere deberes et q̄ multi pauperes
 sibi ista reputarent ad delicias et tūc uide-
 bitur tibi magna gratia aliq̄ adierisse ad
 hec ipa. **¶** In hoc articulo potatoris aceti
 trahunt plura documenta. Om̄i accipie-
 do ea m̄stare in bono sensu sicut uidei et mi-
 lites multa fecerunt mala intentione que
 tamen m̄stere boni nobis importat et
 fm̄ hoc docemur hic q̄ et nos om̄i deuo-
 aoms admittunt m̄tra mortificationis car-
 nis et felle amare compunctionis p̄p̄o p̄m̄-
 quare debemus. Tale em̄ om̄i m̄tratum
 et fellitum p̄p̄e a nobis sitis et oblatum
 libenter gustat s̄ non wult bibere et m̄se-
 traucere quia ip̄e bonoru m̄tra non eget.
 Quod em̄ p̄p̄o de m̄tra deuotioe mortificatione
 et compunctione accersat. **¶** Talia ab eo ḡ-
 tant gustata nobis relinq̄z quibus illa oia
 cooperant̄ in bonu ymo et amara sunt
 nobis dulcia merito sue passionis aliud
 documentum est accipiendo ista in malo
 sensu q̄ nos caueamus ne om̄i m̄tratu
 uel fellitum p̄p̄o bibendum offeramus.
 Quia sicut tunc uidei ita etiam hodie ma-
 li p̄p̄iam dunt deo bibendum amarū po-
 tum et p̄p̄o scienti salute animaru offe-
 runt amaritudinem peccatorum. Quia

q̄z enim recte cedunt sed male uiuit h̄y
 p̄p̄o dunt bibere uini cum m̄tra et felle
 m̄ptum quia om̄i p̄p̄iane p̄fessionis
 uel deuotionis m̄sent cum m̄tra et
 felle scandalose couersatis in q̄tū malis
 uiuendo scandalizant etiam. Quales sūt
 papue mali plati sacerdotes et monachi
 et alie persone religionis sp̄m̄ p̄cedentes
 qui specialit̄ se ad cultum dei deuouerunt.
 Qui p̄ ceteris p̄p̄iam om̄i deuotionis
 quod deum et homines letificat deo offerre
 deberent s̄ per suam scandalosam couersat̄
 om̄i suū m̄tra et felle maloz exp̄ploz
 m̄sent et hoc deo offerunt. Quibus exp̄p̄o
 b̄at dicens dommus d̄ mea mea electa ego
 te plantauit quomodo couersa es i amari-
 tudinem. Alii sunt qui acetum et spongia
 cum calamo dommo offerunt qui ex̄tineas
 et a ueritate alienas s̄mas ex̄ scriptura ap-
 plicant p̄p̄o q̄ eas dicunt quales sunt qui
 singulares sp̄sus a cor̄e et̄e doctrina d̄ncos
 ex̄ scriptura trahere molunt et sic in erroes
 homines mittunt. **¶** Qui em̄ spongia et aceto
 implentes calamo scripture imponit et cor-
 eus offerunt et talis potus est p̄p̄o insipidus.
 Nam cum gustass̄z noluit bibere. **¶** Quod quo
 etiam datur nobis documentu q̄ sicut p̄p̄o
 no d̄ dignatus fuit pro nobis aceti ga-
 stare s̄ non bibit sic et nos suo exemplo
 discamus p̄dictos aades homines ta scan-
 dalosos in uita q̄ sup̄stiosos in doctrina
 gustare quidem i pati et tolerare s̄ neq̄q̄
 bibere et corū uitam et exempla nobis
 incorporare queadmodum dommus m̄
 acetum non bibit quia tales in corpus
 eius trahi non possunt. Item est documentu
 pro religiosis et penitentibus q̄ si qn̄ eis
 apponitur tibus uel potus penitentialis
 et minus sapiens recogitent p̄p̄m felle
 et aceto pro nobis potatu. **¶** In cofor-
 mandum se h̄uit articulo recogitet homo
 quanto desiderio saluator n̄ salute m̄m̄

sicut pro qua etiam acetum tu mittere
 et felle accipere non dedignatus fuit ad o-
 stendendum quod nos salutem que est vita eter-
 na consequi non ualemus nisi prius imma-
 ritudinem uite puris gustemus. **I**ta qui
 nra salutem faciens aceto et vino mitta-
 to cum ifelle potari uoluisti salua me
 gratuita tua gratia in numero saluan-
 dum et da michi uerba uite sicare cofon-
 tem uite et aque uiue corde diligendo o-
 laudando et predicando et amorem ad te ha-
 bitum operibus ostendendo. fac me omni
 deuotionis cum mra mortificationis car-
 nis ac felle pinalis copunctionis tibi di-
 gne offerre et da michi acerbitate calicis
 tui non horrere si tui gaudio amplecti
 et bibere ad salutem ut pro amore tuo a-
 nime mee facienti amara dulcia uideat.
Consummatum uerbum fuit cum dixit Con-
 summatum est. i. totum completum est in ope
 eam usque ad acetum potum quod de me lex
 et prophetie preceperant et quod de me sap-
 tum erat et opus redemptionis humane
 et omne opus meum quod in mundo fa-
 cere debui consummatum est et perfectum ac e-
 ad omnes penas et omnes pugnas consum-
 mata est et completa omnis que labor
 et dolor quem suscipe uenera est finitus
 tempus que quo inter homines esse debui
 ad honorem dei patris et utilitate fidelium
 est completum et obedientia qua dedit in-
 te perfecte completum et que oportebat
 fieri anquam moreretur factum est et nihil
 remanet nec que iam restat quod an-
 moriar ad huc fieri oporteat. **E**t hanc co-
 summatam eam ipse preceperat consummabu-
 tur inquit omnia que scripta sunt per
 prophetas de filio hominis. **A**cceto igitur et
 felleo poculo premito intulit consummatum
 est tamquam si in gustu aceti et felle totius
 amarissime passionis consummata plerum-
 tudo consisteret. **D**er hoc enim diluit per

ille male delectabilis gustus. **N**am cum
 per gustum linguam suauis et uetiti tota
 nre perditionis causa extiterit. **P**uarica-
 tor adam opportunum fuit et congruum per-
 riaz contrarias inuenire salutem nre re-
 medium. **E**t cum in singulis membris ipse
 acutissimarum passionum militantes fa-
 ctite crebrescent quorum indignatio e-
 bibebat spiritum eius decebat ut tibi uerbis
 uehiculum nequaquam remaneret in mune-
 ut uerificaretur illud prophete repleuit me
 amaritudine mebrauit me absinthio. **U**
 uerbum scriptum maxime perfectioris fuit ai-
 dixit consummatum est per hoc insumans
 quod omnia consummauerat que pro salute
 humana ipse ipse pati uel agere oport-
 tebat. **E**t patet exemplaris. **N**am sicut bo-
 nus medicus primo infirmo dicta capat se-
 cundo sudorem procurat tertio si preterita no-
 sufficit indicat immutatio pro huius cor-
 rectione quarto immutat porcione pro
 male materie euacuatione. **S**ic ipse ut
 nos a morbo preterita sanaret pro nobis pl-
 diebus ieiunauit secundo sudorem sangne-
 um pro nobis exalauit tertio per totum
 corpus suum immutatio celebrauit quod no-
 bis totum sanguinem suum habundantissime
 sine numero et mensura fudit sic quod corpus
 suum in cruce pendens tamquam cremum exaruit
 quarto et ultimo preteritis antidotas non cote-
 tus porcionem amarissimam sumpsit quod per
 malis egrediente fuganda felle et aceto se po-
 tuit premissis et ideo rationabiliter dixit co-
 summatum est inueniens per hoc quod omnia comple-
 uerat que pro nra salute fieri debent. **P**er
 hoc uerbum scriptum docemur primam inchoa-
 tam consummare et uitam inuenire sine debis
 timare buda aut. **D**ixisti etiam domine
 consummatum est. **C**onsummata etenim erat
 uatiana prophetarum figure hostiarum ac-
 bicas et diuersitas penarum emendatio
 culpam felix qui poterit dicere ad ihesu

consummatum est cum ih̄u qui est alpha
 et o et sermōni consummatio non est p̄-
 mium in mediocritate s̄ in consummatione
 non datur denarius incipientibus s̄ sim-
 entibus et corona non aurentibus s̄ per-
 uentibus. **I**udea igit̄ p̄mam et consum-
 ma ut ad crucem sicut p̄p̄t sicut latro ē-
 ras penitentiam non descendas de cruce
 ut salutem consequaris perseverantia h̄-
 auit. **S**ciendum aut̄ q̄ consummare idē
 est q̄ simul summare vnde tunc aliquid
 consummatum q̄ omnia singulatim ac-
 ta uel passa simul summant̄. i. i. summa
 recolliguntur. **Q**ue fuit in p̄posito. **N**az̄ p̄
 q̄ p̄p̄t omnes penas passionis sue sin-
 gulatim pertulerit et nihil amplius ac
 mortem patendum restaret tūc demum
 omnia p̄p̄ta rememorans recolligit ea
 simul in unam summam et obtulit ea deo
 patri dicens consummatum est. **N**ā dicit̄
 consummatum est opus obedientie quam
 assumpsit consummatum est opus totius
 passionis mee quod tibi deo p̄ri offero p̄
 salute generis humani vnde apostolus
Consummatus factus est omnibus obtem-
 perantibus sibi causa salutis eterne. **E**t
 aduerte q̄ hec consummatio non fuit sine
 notabili pena sicut qui peccansuit multa
 pericula uel grauia supplicia non sine
 magno horrore p̄t recogitare ea licet
 ex alia parte gaudeat ea in preteritum
 peccassuiss̄ talem horrorem dolorosum
 non dubiū quin p̄p̄t habuerit in consummādo
 omnia peccata. **N**ec mirum quia talis
 consummatio virtualit̄ uel etiā in te gra-
 uis continebat in se omnes partes passio-
 nis quas simul in summa significabat
 cum dicebat consummatum est. **Q**uod dū-
 dum magne efficacie esse in periculis p̄-
 hibetur ab expertis. **E**t specialit̄ ualere
 datur in inmoderato fluxu sanguinis de na-
 ribus si cum eodem sanguine scribat̄ idem

367

uerbum in fronte sanguantis. **E**t nō mirū
 si magne efficacie sit uerbum istud in quo
 tota summa passionis xpi continetur. **E**t
 hoc articulo consummationis totius passionis
 habetur documentum q̄ nos in fine cuius-
 libet boni operis partes habentes debemus
 facere summam uel ep̄logum et sic i. summa
 illud offerre deo uerbi gratia. **S**i quis pro
 deo uadat romā perueniens ad terminum
 omnes passus et uestigia sua offerat deo
 et beato petro dicens consummatum est. **O**rḡ
 legat psalteriū in fine om̄s psalmos uer-
 et uerba totius psalterii in summa offerat
 deo. **E**t sic de similibus. **I**ta etiam facimus
 in officio eccl̄astico quod semp̄ in fine ai col-
 lecta concluditur que et idcirco collecta di-
 citur quia in illa oratione tota uis illius
 officii q̄ in summa est collecta. **E**odem mō
 hoc uerbum consummatum est. fuit collecta
 totius passionis xpi atea mortem ad con-
 formandum s̄ huius articulo recolligat h̄
 breuē in summa om̄s articulos passionis
 plibatos et agat pro eis gratias xpo et
 deo patri consummatum est uel alias p̄uoc
 deuotio ministrabit̄. **I**hu saluator n̄ et con-
 summator gloriosi operis quod accepisti
 a patre consummandum qui suscepisti op̄
 tū cum multis laboribus et consummasti
 cum maximis doloribus et tandem consum-
 matoz totius passionis tue in summa deo
 patri obtulisti dicens consummatum est. **B**n̄
 dictum sit domine ex hoc nomen sancti
 tui quia ad hoc consummasti ut nos sim̄
 in bono consummati et i. m̄ta n̄ri omnes
 consumpti rogo te da michi mandata tua
 perficere et in tuis uirtutibus proficere
 ac omnia p̄x me te operante bene acta
 et passa ad tuam laudem consummare
 et consummata tibi et p̄x te deo patri of-
 ferre ut in hora mortis possim dicere eae
 domine consummaui et p̄fecti opus quod
 dedisti michi ut facerem et nūc uenio ad

te magistri meū et dominū ihesū xp̄m
et tunc merear uiderē facie ad faciem te
omnis consummatoris sine dñe. **Oratio**

Domine ihu xpe qui hora dñi se
fusta ante crucem vno mēto
seu fello potatus ac demidatus
et tuus uestibus spoliatus in manibus q̄
et pedibus clavis acutissimis perforatus
et durissime cruci affixus in cruce aut po-
situs a multis blasphematus et derisus ac i-
terum aceto seu vno potatus da michi q̄
p̄tis meis crucem merui ut in te aspiciens
totus totaliter carere et spū transfigar om̄i
q̄ muria et contumelia ac confusione co-
tempta teum cruci affigat ut nec aliquid
finaat nisi te ihū te m̄p̄ crucifixum Amen

De nona caplm lxxviii

Mora nonne cogitabis mente
lucubri et deuota sapiam
habes animam qualiter
fictatur ipe fons uite et dul-
cedo cordū nrorum ihū
dominus tuus amantissimus et omnigra-
tiositate acceptissimus uenis iam exsang-
nis effusione exhaustus et uiribus deficien-
tibus appropinquans morti incipit oculos
languescētes dep̄mere et facie pallēte
fate quomō incipit inclinare caput ihsus
matrem suam q̄ dāns ei aue ultimū aue
m̄p̄ doloris et omnis desolatoris quod no
poterat ore et uerbo exp̄me pre m̄ma co-
passione et mestabili dolore et q̄ comen-
dāns ei corpus suū tam crudelit̄ fossū
ac lateratum et dissipatum bndiq̄ Et eam
uersus p̄em suū q̄ ostendens eo modo
moriendū q̄ moriebat̄ ex obedientia pa-
tris et non inuoluntarie et q̄ grās agēs
eūdem q̄ xp̄m reuocabat ad se docēs nos
similit̄ grās in aduersis agere et sufficere
se per uarias tribulaciones ad p̄ma se-
quendū et q̄ tradens ei sp̄m suū Ita
q̄ declinare a crucis titulo se ostendens et

uanam yflociaz uitare nos docens de si dicit
Nolo hic regnare scribat aut noiet me re-
gem pylatus Et eam q̄ me patri redali-
ato nūtiāns michi pacem me salutat et
ostulium michi prebet et aures meis p̄ibus
que prius non profecerunt ad exaudienā
inclinat **Quo** facto conclusit ultimū ubi
se septimū cum clamore ualido et lacrimis dicit
Pater in manus tuas et in potestate tua co-
mendo sp̄m meum per quod uoluit nobis
declāare q̄ sanctorum anime ex tunc i ma-
nus dei ascendunt Nam p̄us ab inferis om̄i
die tenebant̄ donec uenit qui captiuos redē-
tior p̄dicitur bnd̄ **Quillius** Hec aue uox
edoret q̄ aie sanctorū non demceps i mfer-
no clauduntur ut prius s̄ apud deū sunt
huius rei fco p̄p̄o p̄m̄p̄io bnd̄ et atba-
nasius Commendat em̄ patri per seom̄-
uerfos mortales in se uiuificatos Nam
simus membra eius s̄m illud apli Omnes
vni estis in xpo **Oratio** ergo dñs clama-
uerat hely hely et modo clamat Pater i
manus tuas bnd̄ dicit quidam ut libero
q̄ ab illo ps̄ Deus deus respice in me usq̄
ad istum uersum In manus tuas comendo
se in ubi sunt ps̄ decem et uersus c. et l.
xp̄i dixerit ipos om̄s p̄m̄i uidelicet et
ultimū uersum cum clamore s̄ m̄medios
sub silentio De isto clamore xp̄i sicut et
de sup̄iori uidetur loqui ap̄ls cum dicit
Qui in diebus carnis sue p̄ces cum clamore
ualido et lacrimis offerens exauditus est p̄
sua reuerentia et ex hoc uidetur q̄ xp̄i in
illis uerbis hely hely quā in istis pater
in manus tuas lacrimatus fuit **Ali** uero d̄
ant̄ q̄ xp̄i totū psalmū Deus deus meus
respice et dēnd̄ psalmū In te domine usq̄
ad uersum In manus tuas inclūsue decan-
tauit Commendauit dominus ihesus patri
sp̄m non q̄ egeret s̄ ut nos instrueret In
hoc em̄ septimo uerbo quod maxie deuo-
tione fuit exemplum multiplicis i fōrtis

ms de
psalms